

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, JANUARY – SAUSIO 14, 2014 • Vol. CV Nr. 4 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 01-13-2014

ŠIAME NUMERYJE:

Jaunieji JAV lietuviai atranda Lietuvą. – 6 psl.

Apie pirmąjį lietuvišką pašto ženklą. – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Minint Laisvės gynėjų dieną Nepriklausomybės aikštėje Vilniuje pakelta Valstybės vėliava.

Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

Lietuvoje pagerbtas Laisvės gynėjų atminimas

Vilnius (ELTA) – Pirmadienį Seime paminėtos Laisvės gynėjų dienos 23-osios metinės. Iškilmingame posėdyje įžanginį žodį tarė Seimo pirmininkė Loretą Graužienė, taip pat kalbėjo pirmasis atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovas, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, arkivyskupas Gintaras Grušas, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Česlovas Juršėnas, jaunimo atstovas – Kėdainių Mikalojaus Katkaus gimnazijos gimnazistas Evaldas Bucininkas.

Vilniaus arkivyskupas metropolitas G. Grušas išskyrė šeimos vaidmenį ugdant meilę Tėvynei: „Žmogus, išmokęs aukotis mažiausioje bendruomenėje, nepabūgs aukos ir visuomenėje. Aukos dvasia – tai meilės šeimoje vaisius“. Pasiaukojimą ir vienybę pabrėžė ir Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Česlovas Juršėnas: „Lietuvos žmonės, vyrai ir moterys, jauni ir seni, nesu-

svyravo, nesitraukė, glaudėsi vienas prie kito, giedojo giesmes, meldėsi, na ir kas be ko, siuntė praeiksmus smogikams bei jų šeiminkams“.

Kėdainių Mikalojaus Katkaus gimnazijos gimnazistas E. Bucininkas didžiavosi Sausio 13-osios dalyvių drąsa, tačiau atvirai prisipažino nežinąs, ar pats ryžtųsi tokiai aukai: „Man dažnokai kyla klausimas, kaip aš elgiausi, jei pasikartotų šios įsimintinos sausio 13-osios įvykiai? Ar išdrįščiau eiti ir kovoti už Lietuvos laisvę rizikuodamas savo gyvybę? Žinoma, dabar būtų galima sakyti, jog jei viskas pasikartotų kovočiau, ginčiau, neleisčiau priešui kėsintis į mūsų laisvę, bet juk taip gali kalbėti kiekvienas. O gal tai tik skambūs žodžiai? Juk sakyti ir daryti yra du skirtingi dalykai. Neabejoju, kad dauguma kartais esame drąsūs, bet negaliu atsikratyti kirbančio klausimo, ar galėtume aukoti gyvybę dėl savo šalies?“ – 2 psl.

Arkivyskupui S. Tamkevičiui įteikta Laisvės premija

Vilnius (ELTA) – Sausio 13 d. Seimo Kovo 11-osios Akto salėje iškilmingai įteikta Laisvės premija. Ši, trečioji Laisvės premija, skirta kovotojui už Lietuvos laisvę ir žmogaus teises, aktyviam Lietuvos neginkluoto pasipriešinimo dalyviui, politiniam kaliniui, pagrindinės spaudos leidinio „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ steigėjui, redaktoriui, Tikinčiųjų teisių gynimo komiteto nariui Sigitui Tamkevičiui.

Prieš minėjimą ir premijos įteikimo iškilmes Seimo rūmuose atidaryta laureatui skirta paroda „Tiesa išlaisvina“.

Pirmoji – 2011-ųjų premija įteikta Rusijos kovotojui už laisvę ir demokratiją Sergejui Kovaliovui, antroji – 2012-ųjų premija – politiniam kaliniui, vienam aktyviausių sovietinės okupacijos rezistencijos dalyviui, kovotojui už žmogaus teises, Lietuvos laisvės lygos steigėjui, „45-ųjų pabaltijiečių memorandumo“ iniciatoriui Antanui Terleckui.

Laisvės premijos laureatui įteikiama Laisvės premijų statulėlė, sukurta pagal skulptoriaus Juozo Zikaro „Laisvės“ paminklą.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius sveikinasis su Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu.

Martyno Ambrazo nuotr.

Amžinas budėjimas – kaina, kurią reikia mokėti siekiant išlaikyti laisvę. – J. P. Curran

IŠ REDAKCIJOS

Sausio 13-oji kaip išipareigojimas Lietuvai

GEDIMINAS MIKELAITIS

Kaip ir kiekvienais metais Lietuva ir lietuviai paminėjo Sausio 13-ąją kaip Laisvės gynėjų dieną, pagerbdami žuvusiuosius, sužeistuosius, nukentėjusius 1991 metų sausio 13 dieną per sovietų kariuomenės antpuolį Vilniuje. Tuomet sovietai karine jėga mėgino nuversti teisėtą Lietuvos valdžią, 1990-ųjų kovo 11 dieną paskelbusią šalies nepriklausomybę nuo Sovietų Sąjungos. Nors sovietų kariams pavyko užimti Televizijos bokštą bei Lietuvos radijo ir televizijos pastatą, jie neišdrįso pulti tūkstančių žmonių saugomo tuometinės Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pastato.

Sutelktomis piliečių jėgomis buvo apginta Lietuvos Nepriklausomybė – Kovo 11-osios Akto išreikšta piliečių valia – ir nepriklausomą valstybę atkūręs parlamentas – tuometinė Lietuvos širdis. Buvo pagerbtos už laisvę sudėtos aukos – tie, kurie, susibūrę aplink Seimą, Televizijos bokštą, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos pastatą, tąkart tapusius Valstybės, Laisvo žodžio simboliais, savo kūnais gynė Tiesą, padariusią mus laisvus.

Šiais metais Sausio 13-ąją pagerbti tie, kurie labiausiai gynė Lietuvą ir jos laisvę. Pirmojo laipsnio medalis „Už nuopelnus Vilniui ir Tautai“ skirtas signatarui Algirdui Vaclovui Patackui „už nuosek-

lią ir ilgametę veiklą įtvirtinant Nepriklausomybės siekį ir aktyvų dalyvavimą Laisvės kovose, taip pat ginant Parlamentą per 1991 metų sausio įvykius”. Toks pat medalis įteiktas Vilniaus miesto greitosios pagalbos gydytojai Vandai Pumputienei už tai, kad sąžiningai ir drąsiai vykdė savo profesinę pareigą bei gydytojo priesaiką Sausio įvykių metu ir organizavo greitąją pagalbą Sausio 13-osios naktį. Apdovanojimai įteikti ir kitiems pasižymėjusiems per Sausio 13-osios įvykius.

Dar daug yra neapdovanotų ir išėivijos lietuvių, surengtose eisenose prie Baltųjų Rūmų ir kitur aiškinusių apie Lietuvos laisvės siekius, reikalavusių nepriklausomybės pripažinimo laiškais bei peticijomis, skyrusių Tėvynei savo jėgas, maldas ir pinigų, tiesiogiai dalyvavusių Parlamento gynyboje. Tikėkimės, ateis ir jų pagerbimo diena.

Sausio 13-oji išimintina ne tik dėl žuvusiųjų atminties, tai kartu – mūsų pergalės diena. Apginto mūsų nepriklausomybės siekio, ką tik susigrąžintos laisvės įtvirtinimo diena. Diena, kai buvo pralietas 14 beginklių tautiečių kraujas, o daugiau kaip 800 žmonių sužeista. Tai buvo paprasti žmonės – studentai, pardavėjai, kariai – tokie kaip mes, tik ėję ten, kur Tėvynei tuo metu labiausiai reikėjo. Daugiau galvoję ne apie save, o apie mus visus.

Sausio 13-oji buvo labai konkreti diena, kai buvo proga parodyti savo meilę Tėvynei. Mes ją galime ir privalome pratęsti ne tiek iškilmingomis kalbomis, oficialiais pagerbimais, gėlių padėjimu, kiek vykdydami savo pilietines priedermes: ne vogdami iš Tėvynės, neapgauddinėdami, neengdami savo tautiečių, neplėsdami visuomenės gėrybių kaip antklodės tik į save. Bet pirmiausia gyvendami taip, lyg nuo manęs ir tavęs, kaip vienintelio žmogaus, priklausytų tėvynės likimas, jos laisvė.

Kaip pastebėjo šiemetinis Laisvės premijos laureatas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, „esame laisvi tik nuo svetimos valstybės okupacijos, bet tai nėra tikra laisvė. Kad būtume pilnai laisvi, reikia ir vidinės laisvės. Šiandien mus pavergia pinigai, įvairios priklausomybės, baimės, kad kažko – privilegijų, materialinės gerovės, malonumų ir dar daugybės visokių geidžiamų dalykų – galime netekti; mus pavergia pyktis, pavydas ir pseudoliberalizmas, kuris apiplėšia valstybę, šeimas ir pavienius žmones, nes nėra nieko blogiau kaip neatsakinga laisvė”.

Laisvė nėra šventinė dovana. Kad ji skleistųsi, kad išliktų, privalome ją saugoti, ją rūpintis, dėl jos kovoti pilietiškumu, sąžiningais veiksmais, prisidėti nors nedidele auka, nors kukliu tarnavimu tau-tai ir artimui.

Lietuvoje pagerbtas Laisvės gynėjų atminimas

Atkelta iš 1 psl.

Lenkų frakcijos akibrokštas

Seimo Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) frakcijos nariai, minint Laisvės gynėjų dieną, reikšdami protestą, paliko iškilmingo minėjimo salę. Tai atsitiko, kai kalbėjo Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis.

„Atsižvelgdama į susiklosčiusią situaciją, žeminančią žmogaus orumą ir ignoruojančią piliečių teises viešajame gyvenime, šalia valstybinės kalbos, vartoti gimtąją kalbą, Seimo Lietuvos lenkų rinkimų akcijos frakcija pareiškia ryžtingą protestą palikdama salę V. Landsbergio pasisakymo metu. Pabrėždami mūsų nuoširdžią pagarbą Sausio 13 dienos aukoms ir dalyviams, šiandien aktyviai dalyvausime visuose pagrindiniuose renginiuose, skirtuose Laisvės gynėjų dienai paminėti: Valstybės vėliavos pakėlimo ceremonijoje Nepriklausomybės aikštėje; Sausio 13-osios aukų pagerbime Antakalnio kapinėse; šv. Mišiose Vilniaus arkikatedroje bazilikoje”, – pareiškė LLRA frakcija.

Reikšdama protestą, ši frakcija

Sausio 13-osios aukos pagerbtos Antakalnio kapinėse.

Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

akcentuoja, kad ryžtingai imsis visų demokratiškų būdų Lietuvoje ir tarptautinėje erdvėje tautinių mažumų teisėms apginti. „Taip pat pažymime, kad kreipsimės į visas tarptautines institucijas bei geros valios žmones dėl žmogaus teisių pažeidimų mūsų daugiatautėje ir daugiakultūroje valstybėje”, – sakoma LLRA frakcijos pa-

reiškime.

Seimo Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) frakcija dar kartą reikalauja ypatingos skubos tvarka priimti Tautinių mažumų įstatymą, kuris teisiškai atkurtų tautinių mažumų teises, dėl kurių buvo sutarta 1991 m. sausį, nepriklausomybės grėsmės aki-vaizdoje ir galiojusias iki 2010 metų.

Ji taip pat reikalauja teismų nu-tarčių, „persekiojančių ir baudžian-čių Lietuvos piliečius už gimtosios kalbos vartojimą viešame gyvenime, panaikinimo, Lietuvos teisinės siste-mos depolitizavimo, visų ieškinių, su-sijusių su tautinių mažumų kalbų var-tojimu viešajame gyvenime, atsi-ėmimo”.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba. Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr. redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Ar toli nuėjome nuo sovietijos?

VYTAUTAS LANDSBERGIS

Pirmojo atkurtos nepriklausomos valstybės vadovo Vytauto Landsbergio kalba, pasakyta Laisvės gynėjų dienos minėjime Seime 2014 m. sausio 13 d.

Kaip tik sklaidžiau ankstesnių laikų užrašus. Kai kuriuos vadinu organizuotais tekstais. Štai vienas.

*Tą naktį kai mes visi
turėjome būti išduoti
jutom nelaimės mirtiną slogutį
taipgi klausimą skaudžiai
žėrintį: ko jūs verti?*

*Atėjo Dvasia ir neleido
jos neregėti veido
ir negirdėti
kaip grėždama iki kaulo liepė
budėti ir neišduoti.*

Tai seniau parašyta, laikai ir aplinkybės keičiasi, bet pastovūs likiminiai dalykai lieka. Dar ne kartą svarstysim: budėti ar užmigti? Ištižti ar neišduoti?

Sausio 13-osios pokalbiai Seime yra mūsų rekolekcijos. Tą dieną į mus žiūri keturiolikos už Lietuvą žuvusiųjų akys.

Atsinešame čia, ką turime ir dalijamės. Jei rūpesčiais, tai rūpesčiais. Paprastai tą darau ir aš, kai gaunu žodį. Ačiū už suteiktą žodį.

Dvasia pasakė: budėti ir neišduoti. Anuomet išgirdome – tad girdėkim ir dabar.

Prieš 23 metus čia buvo ginama teisingos ir garbingos, broliška sutelktos, protingos ir lietuviškai padorios Lietuvos vizija. Svajonių pasaka? Ne. Idėja. Teisė ir galimybė. Taip pat, ką paminėjau, žmogaus ir tėvynės garbė. Tie keturiolika mirė sakdami: nesizėminsim, nevergausim. Kaip kadaise partizanai, nesutikę vergauti svetimai bolševikų valstybei.

Ar įgyvendinome, ką Sausį apgynėme, ar priešingai, atbukę ir apsilėidę, nesuvokiamai griuname?

Kaskart bent Sausio 13-ąją paminime aną tarptautinį nusikaltimą žmoniškumui ir jo aukas; galų gale, ir nusikaltėlius pridengtus kaimyninėse valstybėse. Lankom didvyrių kapus, nešam ten gėlių, degam žvakeles. Pusvalandžiui. Galų gale, Sausio agresoriams, Medininkų žudikams ir talkininkams jau kelsim bylas iš atstumo. Bet Sausio ideologiniam diversantui, puskvailiui ir parsidavėliui leidžiam draskyti artimųjų žaizdas, niekinti gyvybės aukos esmę. Droviai arba vergiškai trypinėjame, ar sudraudus nebus kartais pažeista kurio nors provokatoriaus niekšybės teisė. Netgi samdomos, apmokamos niekšybės.

Право мерзавца на мерзость, tegu suinteresuotos svetainės cituoja tiksliai.

Šioje vietoje pažvelkime į žmoniškumą plačiau.

Nusikaltimai žmonijai arba žmoniškumui akivaizdūs, kai tyčia žudomi beginkliai, jie žudomi arba marinami fiziškai ir masiškai, kad neliktų, o žemė liktų, žmogėdrų kalba, „apvalyta“. Nuo ko? Nuo žydų, čigonų, ukrainiečių, čečėnų, Krymo ir Bosnijos musulmonų, netinkamos genties afrikiečių Ruan-doje arba Sudane, dar kokių karelių ir „pribaltų“ užimančių strategiškai svarbias žemes. Bet ir žemė tais atvejais nelieka švari, o suteršta neapykantos ir sadizmo nuodais.

XX a. tironų agresijos ir nežmoniški silpnėsiojo niokojimai nėra praeitis, o dabartis. Žudymas turi įvairių formų ir būdų. Interesantai įgudo pirmiausiai žudyti žmoniškumą, po to jau ir žmones. Ištisos kartos nūnai žudomos dvasiškai ir masiškai. Tai dabarties nusikaltimai žmonijai, tik nėra jiems net vienpusio Niurnbergo teismo.

Apsidairykime atviromis akimis, kas dedasi aplinkui kad ir mūsų pačių visuomenėje, mūsų mokyklose. Turime skelbti žmoniškumo karą, meilės karą nežmoniškumui ir patyčioms. Kol kas, maty-

Vytautas Landsbergis.

I. Šelenkovos nuotr.

dami skenduolį, kalbam apie kompresus. Kasmet Lietuvoje dėl patyčių nusizudo, sakoma, ištisa abiturientų klasė. Ištverusieji linkę trauktis be kovos. Tyčiojamas ne todėl, kad kitas silpnėnis, o iš keršto dėl savo paties nuo mažumės luošinamo gyvenimo. Jį luošina tėvų nemeilė, aplinkos agresija, gobšumas ir arogancija. Virš visko – materialistinis beprasmizmas, turto ir mirties ideologija. Keršija ir kitą žmogų niekinantis, ir niekinamasis. Antai vienos gelbėtojų įstaigos vadovė sausio ketvirtąją televizijoje pasakė apie savo kolektyvą: „tai vienintelė vieta, kurioje mokoma žmoniško ryšio“. Aišku, ne vienintelė, bet įvardintas dvasinis holodomoras. Juk kiekviena mokykla, kiekviena klasė turi būti tokia vieta, kur mokoma žmoniškumo. Net pasakyčiau, kiekviena pamoka tebūnie žmoniškumo pamoka. Niekad nesakykim berniukams mokykloje, kad dėl muštynių kaltas tas, kurį primušė. Kitaip neatsilaikysime, žūsime savo internetinėje suklastoto gyvenimo, pykčio ir pavydo „civilizacijoje“. Savo ruožtu Rytų galybė dar vis grūmoja didžiuoju vėzdu, o pasirengti gintis mums per brangu. Branduoliniai „Iskanderai“ savaime iškelia klausimą: koku teisiniu pagrindu Kremlius, laikinai valdantis aneksuotą europietiską Karaliaučiaus kraštą, daro ten, ką tik nori? Ponia Pirmininke, pagalvokite apie nepriklausomo ir vieningesnio Seimo pajėgumą veikti moralinėje Lietuvos gynyboje kaip tada. Kad Lietuva gyventų. Tas pat dėl Astravo.

MALDA UŽ LIETUVĄ

Lietuva!!!

... Prisikelnk praeities didvyrių senolių dvasia – Iš šiandienos nežinių, spėlojimų ir abejonių – Pakelnk savo dukras ir sūnus, kur bebūtų – Namuos, tolimuose kraštuos. Iš ūkanotų nežinių, spėlojimų ir dvejonių...

Prikelk savo gilios istorijos ir protėvių dvasia Silpnus dvasia ir kūnu – naujam gyvenimui – Naujam saulėtam Lietuvos rytui... už vis namie – Ir... savo – pasaulyje išplitusius vaikus! Naujo prisikėlimo ateičiai... meldžiam.

Edmundas Petrauskas
Londonas, Ontario, Kanada

Nestokojam nė paskirų kiršinimo grožybių. Antai vos prieš trejetą savaičių šiuose rūmuose buvo prastūminėjamas anachronistinis Valstybinės kalbos išstūmimo įstatymas. Taip, išstūmimo iš Lietuvos regionų viešojo gyvenimo ir vartojimo įstaigose, kur pagal nekonstitucinį įstatymą būtų leidžiama jos nevertoti.

Nejau trys koalicijos vadai nepajėgia suvokti, kad išgaliojus tokioms normoms kai kuriose vietovėse valstybinė lietuvių kalba realiai bus iškart gujama šalin. Iš ten bus gujama pati Lietuvos valstybė. Jau dabar Lietuvos įstatymai verčiami patyčių objektu. Patyčių kultūra ir čia pribrendus. Skatinama piliečių nelojalumas, kiršinama priešiškumas. Tai didžiausia žala Lietuvos lenkams, nors politvadovai neva jais rūpinasi. Manau verta Seime priimti porą paprastų valstybės tarnybos patikslinimų, kad nelojalūs asmenys, sąmoningai niekinantys šalies įstatymus, tiesiog nedirba jos valdžių pareigose, neišskiriant savivaldybių. Netinkamą elgesį patvirtintų pakartotinis įstatymo laužymas. Kyšininkui, beje, pakaktų vienkartinio nusižengimo – ir eik lauk. Kada to pasieksime? Panašiai turėtų būti gelbstimos žmonių gyvybės eliminuojant iš eismo sisteminius jo taisyklių laužytojus. Girtas už vairo – žmogžudys už vairo. Arba: nesilaikai nustatytos tvarkos, ignoruoji kelio ženklus ir šviesoforus – nevairuoji. Normalu. Kodėl toks ponas turėtų vairuoti valstybę arba savivaldybę?

Niūriai spindi tie, kurie žengia į viešą erdvę, kad gintų arba teisintų žudikus. Ne tik asmeniškai įvardintus Golovatovus, bet ir korporatyviai matomus stribus bei žydsaudžius.

Nors tas antrasis žodis ne visai teisingas, nes ten prie siaubo griovių veikė žmogšaudžiai, net vaikšaudžiai, bet kol kas tebūnie aišku, apie ką kalbame.

Kai vienas šiuolaikinis gatvių politikas, pasiekęs net miesto mero ir Seimo nario postų, viešai paaiškino, kad Hitleris naikindamas žydus ir mažus žydokus teisingai elgėsi, – ar nusiğrėžė nuo to jaučių kepėjo padorioji Lietuvos visuomenė? Čia iš tų atvejų, broliai piliečiai, kur moralinę poziciją turėti būtina.

Be jos netikėtai priartėjome prie ribos, kur Lietuvos piliečių žudymas kai kam atrodo mažiau svarbus, jeigu tie piliečiai buvo žydai, tad ir jų gelbėjimas ir gelbėtojai turėtų Lietuvai būti mažiau gerbtini negu tolimam Izraeliui. Kuo tada skiriasi Kaune ir Vilniuje du vietiniai mąstytojai apie holokaustą?

Mintis apie Lietuvos žydų likimą turi mus ypač mokyti žmoniškumo, reikalingo kasdien. Cinikai be užuojautos kad ir vaikui, klasės draugui – jau nelaimės ženklas. Tai iš kažkur paveldėti ir priaugantys moraliniai neįgalieji. Jeigu fizinius neįgaliuosius matome net iš Seimo pirmiausia kaip naštą biudžetui, junkimės į nevyriausybinės būsimųjų invalidų organizacijas.

Piniginės prioritetas neseniai vėl smogė Seimo prestižui. Krizines taupymo priemonės nutarta kompensuoti pradedant ne nuo vargšų, o nuo Seimo narių ir ministrų. Toks šiandien mūsų „budėjimas“ dėl Lietuvos.

Ar toli per tuos 20 metų nuėjome nuo sovietijos? Čia reiktų žvelgti ne į dangoraižius ir prekybos šventyklas, bet į žmonių dvasią, į visuomenę. Kadaise klausydavomės koncertuose nuostabaus „Tremtinių choro“ iš operos „Nabucco“ – biblinės giesmės apie Tėvynės pasiilgimą. Dabar tūkstantiniai Babilone pagamintų vergų chorai mėgsta repertuarą apie sovietinės baudžiavos pasiilgimą.

Aš noriu, kad būtume nuėję kuo toliau, kad Lietuvos neįsiurbtų senoji vergystės ir nužmogėjimo pelkė, grįžtanti kaip ligos recidyvas dar pavojingesnėm formom.

Todėl kalbėjau atvirai. O dabar atsiprašau visų, kurie suteikė man žodį ir dėl to gal turės nemalonumų.

Kurie nemiegame, budėkime. Tada atsakysim bent sau, ko esame verti.

Bernardinai.lt

TELKINIAI

Chicago, IL

Trys karaliai atvyko į Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapiją

JOANA DRŪTYTĖ

Kalėdų šventės praūžė akimirkos greičiu, palikdamos gražių prisiminimų širdyje ir atgaivą sielai. Nuskambėjo chorai, garbindami naujai užgimusį Išganytoją, kuris menku kūdikėlio pavidalu atnešė pasauliui meilę ir ramybę. Bet tuo viskas nesibaigė. 2014 m. sausio 5 d., sekmadienį (Kristaus Apsireiškimo arba Trijų karalių šventė) šalto vėjo ir didelės sniego pūgos lydimi į Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčią atkeliavo Trys karaliai iš rytų pagarbinti ėdžiose gulintį pasaulio Išganytoją. Jau kelinti metai jie atvyksta pas mus, tad esame be galo dėkingi tiems savanoriams, kurie sutinka įkūnyti šias asmenybes, taip pat Viktorui Kelmeliui, kuris moka taip išpūdingai juos nugrimuoti (šiais metais Tris karalius vaidino Darius Krupovisovas, Liudas Kužmarskis ir Bernie Judeikis). Visi džiaugėmės pamatę Marquette Parko Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos kleboną Jaunių Kelpšą, atvykusį mums atnašauti šv. Mišias. Mūsų parapijos kle-

Trys karaliai su klebonu Robert Coleman ir kun. Armando Ramirez-Ruiz.

Joana Drūtytės nuotr.

bonas Robert Coleman ir ispanų kun. Armando Ramirez-Ruiz, kuris pirmą kartą pamatė garbingai žengiančius Tris Karalius ir dedančius prie prakartėlės aukso, smilkalų ir miros dovanas, labai šiltai atsiliepė apie šias

mūsų bendras pastangas. Norime paraginti ir pakviesti jus visus, mieli skaitytojai, apsilankyti pas mus ir pajusti mūsų parapijiečių šilumą ir nuoširdumą. Mūsų adresas: 2745 W. 44th Street, Chicago, IL (Californijos ir 44-

tos gatvės sankryža). Šv. Mišios lietuviškai atnašaujamos sekmadieniais 10 val. ryto ir ketvirtadieniais 8 val. ryto. Iki malonaus pasimatymo.

Sausio 13-osios minėjimas

Sekmadienį, sausio 12 d. Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje Brighton Parke šv. Mišių metu (jas atnašavo kun. Jaunius Kelpšas) buvo paminėtos Sausio 13-tosios aukos. Prie altoriaus buvo įrengtas atminimo kampelis (juo pasirūpino Joana Drūtytė) su koplytėle ir 14-os žuvusiųjų nuotraukomis, prie kurių parapijiečiai padėjo po rožę. Po šv. Mišių parapijos salėje Algimantas Barniškis papasakojo savo prisiminimus apie tas atmintinas 1991 metų sausio dienas Lietuvoje. Po to kai kuriems JAV LB Brighton Parko apylinkės nariams buvo įteikti apdovanojimai: Salomėja Daulienė už ilgametį tautinį darbą pagerbta JAV LB Krašto valdybos Žalgirio mūšio medaliu; Vytas Stanevičius, Palmyra Gylienė ir Sigita Šlutenė – JAV LB Vidurio Vakarų apygardos Padėkos raštais; Vilija Vakarytė, Viktoras Kelmelis ir Algimantas Barniškis – Lietuvos Šaulių sąjungos išeivijoje Padėkos raštais. Po to vyko pietūs, buvo deklamuojamos eilės, rodomas filmas apie Sausio 13-os įvykius.

Brighton Parko apylinkės info

Pirmoje eilėje (iš k.): V. Vakarytė, S. Daulienė, P. Gylienė; už jų – V. Kelmetis ir V. Stanevičius, S. Savickas ir A. Barniškis.

Ligitos Barniškienės nuotr.

Lietuviai iš Punsco ir Alytaus sužavėjo meksikiečius

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Tik tada, kai jau rankose turėjome lėktuvo bilietus, patikėjome, kad tikrai skrendame į Meksiką, į festivalį. Iki tol buvo daug pasiruošimo, o dvi savaitės, praleistos tolimojoje Meksikoje, dovanojo daugybę išpūdžių, kurių niekada nepamiršime”, – kalbėjo lietuviai, sugrįžę iš „Festival Internacional de Santa Lucia” Monterrey mieste, Meksikoje. Lietuvai čia atstovavo Alytaus choro „Varsa” dainininkai ir Lenkijos Punsco miesto „Vyčių” šokėjai.

Festivalis vyko praėjusį rudenį, atlikėjai Meksikoje viešėjo rugsėjo–spalio mėnesiais, o grįžę spalio pabaigoje Punske jie surengė koncertą, kuriame pristatė Meksikoje atliktą programą. Ją, taip sužavėjusią didžiulio festivalio svečius ir dalyvius, pirmąjį šių metų sausio savaitgalį pagaliau buvo galima pamatyti ir Lietuvoje – ji pristatyta Alytaus kultūros ir komunikacijos centre.

Alytaus kultūros ir komunikacijos centro direktorius bei choro „Varsa” vadovas Vidas Simanauskas, dar 2012 metų pabaigoje gavęs kvietimą į festivalį, kuriame šis choras kartą jau dalyvavo prieš tryliką metų, nutarė pasiūlyti kartu vykti ir Punsco kultūros namų šokių grupei „Vyčiai”, vadovaujamai šių namų vadovės Astos Pečiulienės. Šiame kolektyve šoka 10 porų, bet į Meksiką galėjo vykti šešios. Festivalio organizatoriai pasirūpino svečių išlaikymu, bet bilietus, kainavusius beveik 3 tūkstančius litų (apie 1,200 dolerių) jiems teko pirkti už savo pinigus.

Rengiantis šiam festivaliui, Alytaus ansamblis „Varsa” (choras ir kapela) ruošė savo programą, „Vyčiai” Punske repetavo šokius, tad praėjusi vasara jiems buvo įtempta ir ypatingai darbinga. Repeticijos vyko du kartus per savaitę, prieš išvykstant buvo surengtos kelios bendros repeticijos (Alytuje ir Punske). Kelionė tęsėsi beveik dvi paras – iš Varšuvos per Paryžių lietuviai atskrido į Meksikos sostinę. Čia paviešėję išnuomotu aukščiausioje šalies lygoje žaidžiančios Monterrey universiteto futbolo komandos „Ti-

Koncerto vedėja pasipuošė spalvingu meksikietišku poncho.

Koncerto Alytuje akimirkos.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

gers” autobusu dar 12 valandų važiuoti iki Monterrey miesto.

Lietuvius lydėjo iš Alytaus kilusi gidė Viktorija, jau ketverius metus gyvenanti šiame mieste. Lietuviai sužinojo, kad 1985 m. šalies sostinės centras labai nukentėjo nuo žemės drebėjimo (žuvo apie 10,000 žmonių, sugriuvo apie 100,000 pastatų), miestas skendėjo griuvėsiuose. Nekilnojamojo turto kainos čia buvo labai nedidelės, žmonės buvo išsigandę stichijos galios, ilgus metus niekas nebenorėjo čia investuoti, kurtis. Dabar, praėjus beveik 30 metų po tragedijos, viskas pamažu atgimsta, atstatoma, nors gamtos stichijos žymių dar galima rasti – užtenka pamatyti XVI a. statytą Šv. Pranciškaus bažnyčią.

Tarptautinis meno festivalis „Santa Lucia” yra organizuojamas nuo 2008 metų, jo tikslas – ugdyti žmoguje universalias vertybes: laisvės pojūtį, lygybę, demokratiją, teisingumą bei pagarbą. Šįkart festivalyje dalyvavo įvairūs kultūros atstovai: pradedant cirko artistais, teatro aktorais, muzikantais, dainininkais, įvairių stilių šokėjais, knygų autoriais, filmų kūrėjais, dailininkais, baigiant baletu artistais, instrumentiniais orkestrais, pasaulinio garso kultūros reiškėjais. Iš viso įvyko apie 200 įvairių kultūrinių renginių, dalyvavo meno grupės iš 17 pasaulio šalių – Argentinos, Australijos, Bolivijos, Brazilijos, Kanados, Čilės, Egipto, Prancūzijos, Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir kitų.

Lietuviams buvo numatyti 9 koncertai, tačiau vieną dieną iki pietų smarkokai lijo, tad koncertas neįvyko. Visi koncertai vyko po atviru dangumi vakarais, jau nusileidus saulei, nes dieną temperatūra pakildavo iki 35 laipsnių karščio, ir tuo metu vykdavo repeticijos. Šokėjų vadovė A. Pečiulienė pasakojo, kad šokėjų rūbus tekdavo skalbti kiekvieną dieną, o vyrų, baigusį pasirodymą marškinius tiesiog buvo galima grežti – jie buvo šlapi nuo prakaito.

Koncertai vyko ir pagrindinėje festivalio scenoje, ir aikštėje prie Meksikos istorijos muziejaus, ir didžiuliam Fundidora parke, ir Monterrey teatre, atlikėjai pasirodė ir kaime, kuriame gyvena 10,000 gyventojų. Žiūrovų visada prisirinkdavo daug, ir tai neuostabu, nes Monterrey gyvena per 5 milijonus žmonių.

Lietuviai pasakojo, kad visi jų pasirodymai sulaukdavo didelio dėmesio, vietos žmonės labai domino šviesiaplaukiai lietuviai, jie atsistojo plodavo išgirdę vieną ispanų kalba specialiai festivaliui parengtą dainą, daugelis smalsiai apžiūrinėjo klumpes ir norėjo

Lietuvių pasirodymo Monterrey akimirkos.

jas išgyti. Meksikiečius labai sužavėjo ir jiems labai egzotiški lietuviški tautiniai drabužiai, tad po alinančių koncertų atlikėjai dar kantriai ir ilgai turėdavo fotografuotis su vietos žmonėmis. Dovanų į Meksiką lietuviai vežė tautinių juostų, o namo parsivežė įvairių tarškynių, taip pat spalvingų meksikietiško apdarų, vadinamų poncho – vienu jų apsisiautusi buvo ir koncerto Alytuje vedėja.

Folkloro rengėjai nuoširdžiai rūpinosi lietuviais, stengėsi jiems kuo daugiau parodyti savo šalį, o ekspertai gyrė lietuvius ir už koncertų kokybę, ir už gerą nuotaiką, programos įvairovę, žavias šypsenas. Po koncertų lietuviai sulaukė naujų kvietimų koncertuoti dar kartą Meksikoje, o taip pat Paragvajuje.

Kiekvieną laisvą nuo koncertų dieną lietuviams buvo suplanuotos pažintinės ekskursijos, kelionės po Monterrey ir jo apylinkes. Jie buvo nuvežti prie Monterrey vėliavos, kuri plevėsuoja taip pat iškilioje vietoje, taip pat aplankytas Monterrey nacionalinis draustinis, kur visi žavėjosi krioklio dybe. Nepamirštamus išpūdžius paliko Grutas de Garcia parkas, kur lietuviai lankė urvus kalno viduje, žavėjosi per milijonus metų susiformavusiais stalaktitais ir stalagmitais, o cho-

ro vyrai užtraukė dainą „Krantai Nemunėlio...”, kuri puikiai skambėjo po urvų skliautais.

Ekskursijų metu aplankyti ir mažesni miesteliai, meksikietiškas turgus San Pedro gyvenvietėje, pėsčiomis apvaikščioti Monterrey esantys Meksikos istorijos, šiuolaikinės dailės, stiklo, kiti muziejai. Alaus fabrike visi vaišinosi tamsiu meksikietišku alumi. Turėdami laiko lietuviai iš Alytaus ir Punsco žiūrėjo ir kitų festivalio svečių pasirodymus – jiems itin patiko elektrinių styginių kvartetas „Bella Electric Strings” iš JAV, flamenko šokių koncertas, kurį atliko vyrų ansamblis iš Ispanijos, taip pat apie 15,000 žiūrovų sulaukęs japonų būgnininkų Yamato koncertas.

Koncerto Alytuje metu gausiai susirinkę žiūrovai ne tik plojo atlikėjams už skambias dainas, puikiai atliktus „Kūlinį”, „Klumpakojį”, „Kepurinę” ir kitus šokius, bet ir turėjo galimybę ekrane pamatyti kelionės į Meksiką akimirkas fotografijose, išgirsti pasakojimą apie labiausiai išminčius išpūdžius. Po koncerto abiejų kolektyvų vadovai sulaukė daug gėlių, o vėliau visi dar bendravo ir dalijosi prisiminimais prie bendro stalo.

Visi, kurie dirba mano srityje, yra kareiviai

DALIA CIDZIKAITĖ

Kas Lietuva yra jaunajai JAV lietuvių kartai? Tolima ir nepažįstama senelių ir tėvų žemė ar šalis, iš kurios ji semiasi tvirtybės ir kuri apibrėžia jos tapatybę? Ar Lietuvą ji mato pašaliečio, turistų akimis, o gal ta šalis jaunųjų lietuvių gyvenimui Amerikoje suteikia kitą perspektyvą, dar vieną – ypatingą – dėmenį? Apie tai kalbuosi su JAV lietuve Regina Vilija Longwell, rudenį du mėnesius atlikusią stažuotę Vilniaus Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centre (SPPC), Specialiosios pedagogikos mokykloje „Atgaja“ ir „Carite“.

Šis apsilankymas senelių žemėje Vilijai ne pirmas. Prieš tai Lietuvoje ji buvo pabuvojusi du kartus: pirmą kartą viešnage truko dvi savaites, antrą – du mėnesius. Vilija sako, jog pirmieji kartai buvo nerimti ir paaugliški, kurių metu norėjusi pajusti laisvę nuo tėvų, todėl netrukus pasilinksminimų bei apsilankymų baruose. Užtat ši trečioji viešnage visiškai kitokia – ir brandesnė, ir su aiškiu tikslu – pasisemti profesinės patirties ir geriau pažinti savo šaknis.

Pirmąjį tikslą Vilija įgyvendino SPPC bei mokykloje „Atgaja“, kur ji dirbo su centro psichologais ir terapeutais, o popietes leido su mokyklos ir „Caritas“ dienos centro vaikais. Darbas su specialiu poreikiu turinčiais vaikais Vilijai nėra naujiena. Amerikoje ji yra dirbusi su autistais vaikais bei žmonėmis, turinčiais priklausomybę alkoholiui ir narkotikams. „Abi sritys man yra nepaprastai įdomios“, – sako mergina. Todėl jai buvo itin sunku apsispręsti, kurį kelią toliau pasirinkti: specialųjį švietimą vaikams ar terapeutės darbą su žmonėmis, turinčiais priklausomybes.

Paklausta, ar stažuotė Lietuvoje padėjo jai galutinai apsispręsti, Vilija nusišypso ir prisipažįsta, jog prie apsisprendimo nepriartėjo nė per plauką. Dirbdama Lietuvoje ji pamačiusi, jog ir vaikai gali turėti paprastai suaugusiems priskiriamų priklausomybės problemų. Be to, pastebi Vilija, dirbant su specialiu poreikiu turinčiais vaikais supranti, jog reikia dirbti ne tik su jais, bet ir su jų tėvais. „Yra skaudu matyti, kaip penkerių metų vaikas labai gerai supranta, kas vyksta aplink jį, ir yra priverstas kažkaip nuo viso to apsisaugoti“, – sako Vilija. Čia pat ji priduria, jog nesvarbu, ar vaikas yra su negalia, ar jis – „normalus“, jei jų tėvai turi problemų su alkoholiu ar narkotikais, kiekvienas iš tų vaikų yra nelaimingas.

Prieš atvykdamą į stažuotę Vilija jau turėjo susidariusi nuomonę, kas jos laukia. Vis dėlto be staigmenų neapsieita. Vos pradėjusi dirbti ji nustebo išgirdusi vaikus kalbant ne viena, o keliomis kalbomis; pasak Amerikos lietuvių, šalia lietuvių kalbos, Vilniuje jos sutikti vaikai puikiai kalba rusiškai, lenkiškai, angliškai ir vokiškai. Merginą nustebo ir tai, kad vaikai Lietuvoje yra kur kas labiau subrendę, nei Amerikoje. „Taip yra dėl to, kad jie turi pasirūpinti savimi“, – sako Vilija. Tačiau net ir po tuo per ankstyvu subrendimu kartas nuo karto ji išvysdavo pačius tikriausius vaikus.

Tai Vilija pasiekdavo sutiktiems vaikams parodžiusi ne griežtumą ir taikydama bausmes, kurių taip dažnai griebiasi Lietuvos pedagogai, o dėmesį ir meilę. Nors pirmą kartą susitikus vaikai aiškiai nubrėžė ribas ir parodė, jog nei dėmesio, nei meilės jiems nereikia, Vilija įrodė, jog tai – netiesa. Bet kad vaikai prie viešnios priprastų, o ji – juos prisijaukintų, prireikė beveik mėnesio.

„Yra baisu įsileisti naują žmogų į savo gyvenimą“, – sako Vilija, – ypač vaikams, patyrusiems tiek daug nemeilės. Todėl ji su šypsena veide prisimena „Carito“ dienos centro vaikų bandymus ją „išbandyti“. Vaikai, sužinoję, jog Vilija nekalba rusiškai, pradėjo čia pat ta kalba kalbėti ir dar daugiau – rusiškai keiktis. „Aš rusiškai nemoku, bet galiu pasakyti, kada šia kalba keikiamasi“, – juokiasi mergina. Todėl vos tik išgirdusi vaikus keikiantis, ji juos sudraudė, pastebėdama, jog taip kalbėti negražu. To užteko, kad vaikai suprastų, jog gal viešnia kažkiek rusiškai ir supranta, ir nustotų keiktis.

Pasak JAV lietuvių, viena iš priežasčių, kodėl ji norėtų ilgiau pasilikti Lietuvoje, yra čia sutikti vai-

Regina Vilija Longwell su „Carito“ vaikais.

kai. „Man ištis buvo džiugu ir miela matyti, kaip jie pamažu atsiveria“, – sako Vilija. Ypač stipri draugystė užsimezgė su dviem „Carito“ dienos centre su tiktais vaikais – berniuku, kuriam ji padėjo ruošti matematikos namų darbus ir kuris, kai paskutinį kartą matėsi, prašėsi paimamas į Ameriką (beje, Vilija galvojanti juo rūpintis ir būdama Amerikoje ir planuoja tapti jo sponse), ir mergaite, kuri, nors dar labai jauna, atrodo tokia subrendusi.

Vilija supranta, kaip jai pasisekė, jog ji turi galimybę padėti ir gal net pakeisti nors kelių vaikų gyvenimus. Ji mato tokio darbo ir dedamų pastangų prasmę, nes, pasak jos, vaikams užaugus, yra ypač sunku, gal net neįmanoma, pakeisti jų įpročių ir pasukti gyvenimą kita – geresne – linkme. Tai sunkus darbas, kurį, neabejoju, Amerikos lietuvių dėl to ir pasirinko. „Aš labai gerbiu žmonių, dirbančių šioje srityje, darbą“, – sako Vilija. – Jie – kariai, esantys čia tam, kad išgelbėtų kuo daugiau žmonių.”

Ši kelionė Vilijai buvo ir savęs bei savo šaknų pažinimas. Šįkart ji su mama Rūta Pakštaite-Cole nuvyko į protėvių gimtinę Šeduvą, kur aplankė gyvus ir mirusius gimines. „Kiekvieno žmogaus šeimoje yra tiek daug istorijos ir istorijų. Ir aš noriu visas jas žinoti“, – ryžtingai nusiteikusi Amerikos lietuvių. Kaip ir daugelio lietuvių, taip ir Vilijos šeima, yra pažymėta Sibiro kančių, pasipriešinimo komunistams kovos, giminės skilimo į tris šakas, išsikeletojusius Lietuvoje, Sibire ir Amerikoje. Žinojimas, kokius išgyvenimus turėjo patirti jos proseneliai, seneliai ir tėvai, Vilijai suteikia jėgų ir tikėjimo jos kasdieniame gyvenime. Ji neslepia, jog sugrįžus į Ameriką jos, neseniai baigusios studijas ir ištėkusios, laukia tikras gyvenimas: darbo paieškos, savo vietos suradimas, tačiau ji yra tikra, jog ji su tuo susidoros, nes ji iš savo šeimos paveldėjo atkaklumą ir užsispyrimą. „Jei mano protėviai galėjo ištvirti net ir pačiomis sunkiausiomis aplinkybėmis,

– sako Vilija, – esu tikra, jog ir aš sugebėsiu tai padaryti.”

Vilijos įgyta patirtimi Lietuvoje gali pasidalinti ne vienas jaunos kartos Amerikos lietuvis. Jau ne pirmi metai, kai jaunimas turi galimybę į Lietuvą vykti ne vien tik papramogauti, bet ir dirbti savanoriais. Tokias galimybes jiems kiekvieną vasarą suteikia organizacija „Vaiko vartai ir mokslą“ ir JAV Lietuvių Bendruomenės vykdoma stažuotė, skirta JAV ir Kanados lietuviams. Daugiau apie šias galimybes rasite internete: www.childgate.org ir www.stazuote.com

Su Goda ir Zbignevu Vilija susidraugavo labiausiai.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

EXCEL INSURANCE 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
ATLANTIC EXPRESS CHICAGO 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
LITHUANIA PLAZA 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
KUNIGAİKŠČIŲ UŽEIGA 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
RŪTA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
ALWAYS WITH FLOWERS 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
EURUS DELI 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
BALALAIKA MUNDELEIN 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-556-6660
WONDERS OF NATURE 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-229-9450
BACK TO NATURE 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777
BOČIU MENĖ 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S, 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

LIETUVA IR PASAULIS

Prokuratūra baigia rengti arešto orderius Sausio įvykių byloje

Vilnius (BNS) – Generalinė prokuratūra baigia rengti Europos arešto orderius 79 įtariamiesiems 1991 m. sausio įvykių byloje. Įtariamieji yra Ukrainos, Rusijos ir Baltarusijos piliečiai, kurie 1991 metais ėjo vadovaujančias pareigas sovietų gynybos ir vidaus reikalų ministerijoje, Gynybos komitete, Lietuvos komunistų partijos aktyvistai. Jie įtariamieji dalyvavę Vilniuje užgrobiančios televizijos bokštą, Spaudos rūmus, Radiją ir televiziją, kitus objektus Vilniuje ir kituose miestuose. Nukentėjusiais pripažinti daugiau nei 1,000 Lietuvos gyventojų, kurie tuo metu buvo sužaloti prie Vilniaus televizijos bokšto, Spaudos rūmų ir kitur. Teismas 71 įtariamajam sky-

rė kardomasias priemones – suėmimus, o septynių asmenų duomenys dar yra tikslinami. Vilniaus apylinkės teismui pripažinus minėtus asmenis įtariamaisiais, praėjusių metų vasarą Generalinė prokuratūra į Rusiją, Baltarusiją ir Ukrainą išsiuntė 78 teisinės pagalbos prašymus. Įtarimai buvusiems kariškiams pateikti pagal penkis Baudžiamojo kodekso straipsnius: dėl galimo tarptautinės teisės draudžiamo elgesio su žmonėmis, asmenų žudymo, žalojimo, draudžiamos karo prieš civilius ir uždraustų karo priemonių naudojimo. Už šiuos nusikaltimus Lietuvos Baudžiamasis kodeksas numato laisvės atėmimą iki gyvos galvos.

Sausumos pajėgoms grąžinti istoriniai pavadinimai

Vilnius (ELTA) – Nuo sausio Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų batalionams grąžinti istoriniai dalinių pavadinimai – Dragūnų, Husarų ir Ulonų. Šių sausumos batalionų kariai ne tik dalyvauja tarptautinėse misijose, tačiau ir budi taikos meto užduočių operacinėse pajėgose. Husarų, Dragūnų ir Ulonų padaliniai Lietuvos kariuomenėje atsirado XVI–XVII amžiuje, pavadinimus išlaikė Nepriklausomoje Lietuvoje prieš karą, prieš dvidešimt dvejus metus jie buvo pavadinti Motorizuotaisiais pėstininkų batalio-

nais. Todėl Sausumos pajėgoms istorinių pavadinimų grąžinimas, pasak kariškių, itin svarbus, nes tai tradicijų tąsa. O tradiciją batalionus vadinti pagal kavalerijos rūšį turi daugelis užsienio šalių. Sausumos pajėgų kariai taip pat pasireną prireikus operatyviai reaguoti į galimas grėsmes, ekstremalias situacijas Lietuvoje. Šiemet apie 700 Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų bataliono karių kartu su Jūros, Oro ir Specialiųjų pajėgų kariais budi Taikos meto užduočių operacinėse pajėgose.

Paminėtos A. Smetonos 70-osios žūties metinės

Paminėtos A. Smetonos žūties metinės Kaune. Kaunas.lt nuotr.

Kaunas (Alkas.lt) – Sausio 9 d. Kaune esančiame Istorinės Prezidentūros sodelyje buvo paminėtos pirmojo Lietuvos Respublikos prezidento Antano Smetonos 70-osios žūties metinės. Minėjimo pradžioje buvo sugiedotas Lietuvos valstybės himnas ir tylos minute pagerbtas Prezidentų bei kovotojų už Lietuvos laisvę atmini-

mas. Buvo perskaitytos Prezidento A. Smetonos mintys apie Lietuvos patriotų norą ir pastangas atkurti valstybę. Minėjime dalyvavo LR Seimo nariai, Kauno miesto tarybos nariai, Lietuvos šaulių sąjungos atstovai. Renginyje pritarta, kad Prezidento palai-kai turi būti parvežti į Lietuvą.

Dabartinė Rusija atmeta demokratiją

Vilnius (ELTA) – Kremlius iki šiol neatsisako siekių plėsti savo hegemoniją, o Europos Sąjungą (ES) laiko savo varžove, su kuria reikia kovoti. Šiuos planus ypač išryškino Vilniuje vykęs Rytų partnerystės viršūnių susitikimas, sakė buvęs Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas, europarlamentaras Vytautas Landsbergis. Jo nuomone, pastarieji keleri metai ir ypač Lietuvos pirmininkavimas Europos Sąjun-

gai, Europos vadovų viršūnių susitikimas Vilniuje išryškino svarbius taškus, kurie mums buvo žinomi. Dabartinė Rusija atmeta demokratiją, atmeta Europą. Rusija stiprina „putinizmą“, yra pasiryžusi plėsti savo valdymą. Ji pati skelbia Europos Sąjungą esant varžove, kurią reikia įveikti, o aplinkines tautas skelbia net ne valstybėmis, kaip pavyzdžiui, Ukrainą, o savo provincijomis.

Popiežius paskyrė 19 naujų kardinolų

Vatikanas (Bernardinai.lt) – Popiežius Pranciškus pirmą kartą per savo pontifikatą paskyrė naujus kardinolus. Tarp 19 būsimųjų kardinolų 16 yra jaunesni nei 80 metų amžiaus. Tai reiškia, kad jie turi balso teisę renkant popiežių. Katalikų bažnyčios vadovas naujų kardinolų pavardes paskelbė

baigiantis Viešpaties angelo maldai. Kardinolų regalijos jiems bus įteiktos vasario 22-ąją. Šeši būsimieji kardinolai, kurie galės rinkti popiežių, yra iš Europos, keturi jų – iš Italijos. Penki nauji kardinolai yra iš Pietų Amerikos, du – iš Afrikos, du – iš Azijos ir vienas – iš Šiaurės Amerikos.

Mirė buvęs Izraelio premjeras A. Sharon

Atsisveikinimas su A. Sharon Jeruzalėje. ELTA nuotr.

Jeruzalė (ELTA) – Mirė buvęs Izraelio ministras pirmininkas 85 m. Ariel Sharon. Jis po insulto aštuonerius metus buvo komoje. Buvusio premjero palaikai buvo pašarvoti Knesete Jeruzalėje. Prezidentas Shimon Peres jį pavadino vienu didžiausių Izraelio gynėjų ir vienu svarbiausių šalies architektų. Politikai iš viso pasaulio pabrėžė A. Sharon nuopelnus Izraeliui. JAV prezidentas Barack Obama pavadino jį žmogumi, kuris Izraelio valstybei pašventė savo gyvenimą. Vokietijos kanclerė Angela Merkel sakė, kad A. Sharon buvo patriotas, daug padaręs savo šaliai. Palestiniečiai tuo tarpu pareiškė, jog A. Sha-

ron yra nusikaltėlis, kurio vardas visada bus siejamas su skausmu, krauju, kankinimais, išvargimais ir nusikaltimais. A. Sharon dabar laukia Dievo bausmės. Jis esą bus nubaustas už savo nusikaltimus, pirmiausiai – už Sabrą ir Šatilą. Per Libano karą Izraelio sąjungininkai libaniečių kovotojai 1982-aisiais Sabros ir Šatilos pabėgėlių stovyklose nužudė šimtus palestiniečių. Radikali islamo grupuotė „Hamas“ pabrėžė: „Mes meldžiamės Alachą, kad A. Sharon ir visi sionistų vadovai, kurie vykdė žudynes prieš mūsų tautą, atsidurtų pragare”.

Kijeviečiai protestavo prieš milicijos smurtą

Kijevas (BNS) – Sausio 12 d. Kijevo centrinėje Maidano aikštėje įvyko pirmasis Tautos susirinkimas 2014 m. Jame dalyvavo keliasdešimt tūkstančių piliečių. Susirinkimas-mitingas sušauktas reaguojant į grubius milicijos veiksmus šeštadienio naktį, kai buvo sužalotas vienas iš opozicijos vadovų Jurijus Lucenka, kuris paguldytas į ligoninę su stipriu smegenų sutrenkimu. Mitingas prasidėjo bendra malda ir malda už tragiškai žuvusį 41 metų Euromaidano aktyvistą. Iš tribūnos kalbas sakė įvairių Bažnyčių atstovai, mitinge dalyvavo visi trys opozicinių partijų vadovai: Arsenijus Jace-niukas, Vitalijus Klyčko, Olegas Tiag-nibokas, taip pat sužeisto J. Lucenkos žmona ir kt. Taip pat pranešta, kad ki-

tame Ukrainos mieste – Kryvoj Roge rastas sudaužytas dar vienas Lenino biustas. Pernai Kijeve nuvertus paminklą Leninui, Lenino paminklai verčiami ir kituose Ukrainos miestuose. Už jų nuvertimus prokuratūra kelia baudžiamas bylas. Šeštadienio naktį įvykęs kruvinas milicijos ir žmonių susidūrimas taip pat buvo susijęs su Lenino paminklo vertimu. Ukrainos prezidentas Viktoras Janukovyčius kelis kartus buvo pažadėjęs ukrainiečiams ir tarptautinei bendruomenei, kad prieš protestuotojus nebus naudojama jėga. Šią savaitę JAV Senatas numatė pratęsti klausymus apie padėtį Ukrainoje. Gali būti svarstomos ir baudžiamosios priemonės prieš šią valstybę ir jos pareigūnus.

JAV perspėjo į olimpiadą vyksiančius amerikiečius

Washington, DC (BNS) – JAV valstybės departamentas paskelbė perspėjimą amerikiečiams, vyksiantiems į Sočio žiemos olimpinės žaidynes. JAV turistai turi būti budrūs ir visada rūpintis savo asmeniniu saugumu, pareiškė departamentas. Kartu jis pabrėžė, kad ypatingo pavojaus JAV piliečiams ar objektams nėra. Valstybės departamentas paragino amerikiečius ypač būti atsargius naudojantis visuomeniniu transportu. Apie savo planus vykti į Sočį jie esą turėtų informuoti šeimos narius ir draugus. Nerimą dėl smurto aktų per

žiemos olimpinės žaidynes pastaruoju metu padidino du savižudiški išpuoliai už 700 km nuo Sočio esančiame Volggrade. Per atakas miesto geležinkelio stotyje ir autobuse gruodžio pabaigoje žuvo 34 žmonės. Sočio žiemos olimpinės žaidynės vyks vasario 7–23 dienomis. Tai bus didžiausias tarptautinis renginys Rusijoje nuo Sovietų Sąjungos žlugimo 1991-aisiais. Nuo praėjusios savaitės Sočyje ir aplink jį galioja griežčiausios olimpinių žaidynių istorijoje saugumo priemonės.

ŠVENTADIENIS

Sausio 12-ji – Kristaus krikšto sekmadienis
Pasinerti į gyvojo vandens šaltinį

Rembrandtas. „Jėzaus Kristaus krikštas“.

KUN. VYTENIS VAŠKELIS

Kai vėlai vakare šiam straipsneliui ieškojau Šventojo Rašto paralelinių minčių ir kitos krikščioniškos medžiagos, kuri teiktų tam tikrą impulsą rašymui apie Kristaus krikštą, patyriau savotišką sielos pasinėrimo į Viešpaties gyvenimo vandenį palaiminimą. Per dvasinį skaitymą bei apmąstymą iš naujo suvokiau, kad Jėzaus krikštijimasis Jordano upėje buvo ne tik įvadas į būsimąją Jo kraujo krikštą (žr. Lk 12, 50) bei neprilygstamą Prisikėlimą, bet Dievo Dvasios malonių gausybė, išsiliejusi ant Mesijo ir dabar užliejanti tų Jo ištikimų krikščiųnių širdis, kurie, nepaisydami įvairių išbandymų, yra pasiryžę tęsti savo kilniausią žemėje pasiuntinybę, tai yra veikiant Šventosios Dvasios patepimui, skelbti bei liudyti ateinančią Dievo karalystę (žr. Mt 6, 10) iki gyvenimo paskutinio atodūσιο.

Jėzus nesvyruodamas žengė į vandenį krikštytis ir tokiu būdu paliudijo, kad nors visiškai tapatinasi su mumis, nusidėjėliais, bet kardinaliai atsiriboja nuo mūsų nuodėmių, nes jei būtų priešingai, Jo nevadintume žmoniškos Gelbėtoju. Taigi Išganytojo krikštas simbolizuoja mūsų Krikšto ir kitų sakramentų malonių atnaujinimą, kad mes, remdamiesi Jo nuolankumu bei klusnumu, kasdien skirtume laiko Dievo žodžio apmąstymui, maldai bei tikėjimo darbų praktikai, nes visos mūsų pastangos patikti Viešpačiui yra apvainikuojamos tikrumo dovana, kuri liudija, jog mes žengiame Jo pramintu taku...

Paviršutiniškai žvelgiant, išminčius nepasizymėjo niekuo nepaprastu. Susiklosčius atitinkamoms aplinkybėms, galėdavo būti išsigandęs ir nusiminęs. Galėdavo verkti ir juoktis, kartais ir supykdamas... Jis mėgo puikų maistą, neatsisakydavo taurės ar dviejų... Keliautojui pasiskundus, kad išminčius visai ne šventasis, jo mokinyš jam pasakė: „Viena – būti šventam, ir visai kita – atrodyti šventam tau“.

Palaimintas yra žmogus, kurio nekaltina jautri sąžinė, kuris nesiliauja alkti Dievo ir kuris Jame atlanda poilsį bei ramybę. Iš pavydo ar dėl kitų priežasčių žmonės įvairiai apie jį kartais gali kalbėti, bet tokį žmogų Viešpats laimina ir globoja, nes, kai jis suklusta, nedelsdamas gailėsčiu apgeni savo šakelę, idant ja vėl tekėtų atnaujintos malonės syvai, ir jis dar su didesniu atkaklumu stengiasi kitiems duoti gerumo vaisių... Kiekvienas uolus Kristaus sekėjas tikrai bus tinkamai įvertintas ir pagerbtas panašiais žodžiais: „Šitas yra mano mylimojo Sūnaus mokinyš, kuriuo Aš džiaugiuosi“ (žr. Mt 3, 17).

Tačiau kas tik deklaruoja esąs tikintysis, bet jo gyvenimo darbai kerta su Kristaus bei Bažnyčios tiesomis, jam tiesiog būtina pasinerti į Susitakymo sakramento upę, kad būtų numazgotos visos kaltės, aptemdžiusios individo protą ir neleidžiančios pamatyti savųjų vidinių žaizdų. Kaip kadaise samarietė (prie Jokūbo šulnio) Jėzus atvėrė protą bei į jos sielą įliejo gyvojo vandens „statinę“, taip ir dabar Jis kantriai laukia, kad klystantis žmogus atgailautų bei taip pasikeistų, kad visą gyvenimą prisimintų: kiekvienos nuodėmės šaknų esmė – tai savimeiliškas asmens atsi-grežimas į kūrinius, atsukant nugara Kūrėjui.

Vienas iš keliančių nuostabą ir trikdančių vieno mokytojo mokymų buvo toks: „Dievas artimesnis nusidėjėliams nei šventiesiems“. Štai kaip jis tai aiškino: „Dievas kiekvieną žmogų laiko už virvelės. Kai nusidedi, virvelę nutrauki. Tada Dievas ją suriša mazgu ir taip prisitraukia tave truputį arčiau savęs. Tavo nuodėmės kaskart iš naujo nutraukia virvelę, ir sulig kiekvienu mazgu Dievas tave prisitraukia kaskart vis arčiau“.

Ne svarbiausias dalykas, ar mūsų gyvenimo virvelė yra gausybė mazgų apraišiota, ar ji suriša vienu kitu mazgu, vis tiek mes nenumaldomai artėjame prie gyvojo Dievo, ir neabejotina, kad turėsime Jam pateikti generalinę visų savo darbų apyskaitą. Pirmiausia atsakysime patys už save. Sunku žodžiais apsaityti džiaugsmą tų, kurie nors daugelį kartų parklupdavo po nuodėmės našta, bet ir vėl, sutelkę visas jėgas, kildavo, atgailaudavo ir kitiems liudijo, kad Viešpats jų neapleidžia, kad Jis be galo myli juos ir gėrisi jais, o jie – Juo.

Bet nemenkas vargelis gali tekti tiems, kurių vidines akis buvo aptemdžiusi klastingoji puikybė, ir jie nejučiom savimi perdėm gėrėjosi, lygino save su kitais ir sakė: „Man geriau sekėsi, aš mažiau nusidėdavau ir Dievo įsakymų stengiausi stropiai laikytis...“ Tada Viešpats jų klaus: „Parodykite man savo geruosius tikėjimo darbus“. Teisingas atsakymas lems galutinę visų mūsų likimą.

Nerk, o siela, į be krašto mylinčio Dievo Širdies bedugnę ir atrask joje didžiausią gyvenimo džiaugsmą! Melskis, belskis, nerimk ir nuolat alk Viešpaties Jėzaus artumo. Nes Jis yra Tas, kuris buvo ir yra pilnas perkeičiančio žmogaus būti Dvasios veikimo. Šventoji Dvasia, vesk ir mane ten, kur Tu nori; padėk išgirsti Tavo kvietimą ir atverk per mane kito žmogaus širdyje Dangaus mėlynę...

Bernardinai.lt

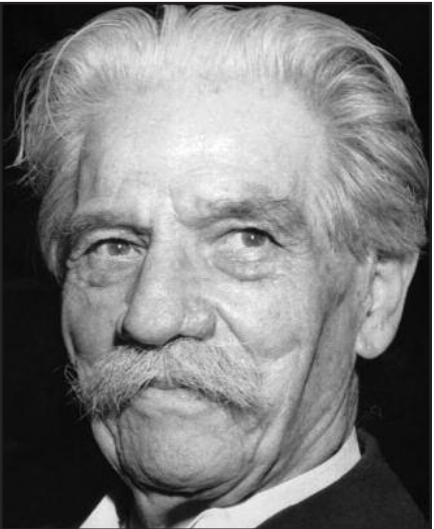
DATOS ir SUKAKTYS

Sausio trečia savaitė

Sausio 13 d.

– Laisvės gynėjų diena.
– 1864 m. Vilniaus generalgubernatoriaus **Michail Muravjov** uždraudė lietuvišką spaudą.

Sausio 14 d.

Albert Schweitzer.

– 1875 m. Kaysersberge (Elzaso rajone) gimė **Albert Schweitzer** – vokiečių ir prancūzų filosofas, gydytojas, teologas, muzikologas, 1952 m. Nobelio taikos premijos laureatas. Filosofijos ir medicinos mokslų daktaras. Strasbūro un-te studijavo teologiją, filosofiją, mediciną. 1913 m. savo lėšomis įkūrė ligoninę Gabone ir iki mirties gydė vietos gyventojus. Veikaluose nagrinėjo kultūros nuosmukio priežastis ir ieškojo jos atgimimo būdų. Kultūros krizės priežastis esanti ta, kad Vakarų kultūra neturi tinkamo dorovinio pagrindo. Toks pagrindas – pagarbos gyvybei principas: gėris yra tai, kas įtvirtina gyvybę, blogis – kas jai kenkia. Tyrinėjo Jėzaus gyvenimą, šv. Pauliaus misticizmą. Aiškino J. S. Bach muzikos simboliką ir religines reikšmes. Koncertavo kaip vargonininkas, statė vargonus. Pagrindiniai veikalai: „Jėzaus gyvenimo tyrimų istorija“, „J. S. Bach“, „Kultūra ir etika“ ir kiti. (Mirė Lambarene, Gabone, 1965 m.).

– 1932 m. Kaune mirė **Kajetonas Sklėrius** – tapytojas, skulptorius, pedagogas, moderniosios lietuvių akvarelės pradininkas. Dailę studijavo Peterburge, dirbo piešimo ir braižybos mokytoju Liepojos gimnazijoje. 1912 m. lankėsi Belgijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje, aplankė Paryžiaus muziejus, susižavėjo prancūzų impresionizmu. 1918 m. grįžo į Lietuvą. 1921–1922 m. dirbo Maskvoje, Lietuvos Respublikos atstovybėje. Ten susibūčiuliavo su poetu Jurgiu Baltrušaičiu, o per jį susipažino su Fiodoru Šaliapinu, Vladimiru Majakovskiu, Sergejumi Jeseninu, Isadora Duncan. Vadovavo naujai įkurtai Čiurlionio galerijai. 1922–1932 m. dėstė Kauno meno mokykloje. 1925–1929 m. Kauno meno mokyklos direktorius. Ypač ver-

K. Sklėrius. Etiudas (Žmonos portretas).

tinami impresionizmo ir realizmo bruožų turintys Baltijos pajūrio vaizdai, Šveicarijos, Italijos ir Prancūzijos vietovių peizažai bei Kauno moterų portretai. Sukūrė skulptūrinių portretų: poeto ir kunigo Antano Strazdo, Jono Basanavičiaus, motinos portretus-bareljefus. 1927–1928 m. Lietuvos banko rūmų centriniam frontonui sukūrė dekoratyvinę kompoziciją. Skulptūrinę grupę sudaro darbininko, dviejų valstiečių moterų ir kario figūros. Tai pats stambiausias K. Sklėriaus skulptūros darbas. (Gimė Kuniškiuose, Aluotų vlsč., 1876 m.).

Sausio 15 d.

– 1970 m. mirė **Vytautas Bacevičius** – kompozitorius, pianistas (gimė 1905 m.).

Sausio 16 d.

– 1998 m. Washingtonė pasirašyta JAV, Lietuvos, Latvijos ir Estijos partnerystės bei bendradarbiavimo chartija.
– 1969 m. mirė **Petras Klimas** – teisininkas, istorikas, publicistas, redaktorius, diplomatas, užsienio reikalų ministras, signataras (gimė 1891 m.).

Sausio 17 d.

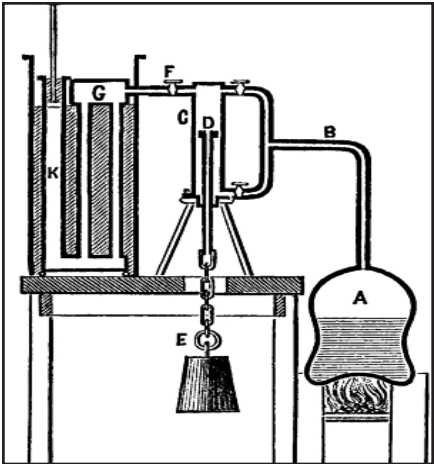
– 1913 m. gimė **Česlovas Grincevičius** – rašytojas, redaktorius, bibliografas, Lietuvių katalikų mokslo akademijos narys (mirė 1994 m.).

Sausio 18 d.

– 1915 m. gimė **Pranas Garšva** – kunigas, redaktorius, dienraščio „Draugas“ vyr. redaktorius, spaudos darbuotojas (mirė 1993 m.).

Sausio 19 d.

– 1736 m. Greenocke, Škotijoje, gimė **James Watt** – britų inžinierius, išradęs garo mašiną, Londono karališkos bendruomenės narys 1785 m. Nuo 1757 m. dirbo mechaniku Glazgo un-te, kur susipažino su vandens garų savybėmis ir pats su dideliu tikslumu ištyrė prisotintų garų temperatūros ir slėgio priklausomybę. 1765 m. sukonstravo eksperimentinę mašiną su 16 cm pločio cilindru, o 1768 m. pirmą didžiulę garo mašiną. 1769 m. įsigijo anglišką patentą garų vartojimo kiekiui sumažinti: garas naudojamas palaikyti temperatūros lygį cilindre, sukurtas garo rotorinio variklio projektas ir kt. 1782 m. J. Watt gavo anglišką patentą garo varikliui. Jis įvedė pirmąją galios matavimo sąvoką – arklio galią (vėliau jo garbei buvo pavadintas kitas matavimo vienetas – watt). Dėl ekonomiško jo garo mašina tapo populiari ir suvaidino svarbiausią vaidmenį pereinant prie mašinų gamybos bei pradedant pramonės revoliuciją. (Mirė Handsworth, Anglijoje, 1819 m.).

James Watt sukurtas aparatas.

– 1919 m. mirė **Domininkas Bukantas** – gydytojas, antropologas (gimė 1873 m.).
– 1924 m. gimė **Vytautas Steponas Jarnavičius** – Australijos lietuvių rašytojas (mirė 1995 m.).

Kaip jau buvo užsiminta, pirmosios lietuvių kolonijos atsirado Pensilvanijos kalnakasybos rajone, o įpusėjus pirmajam XX a. dešimtmečiui Amerikos lietuvių diasporos geodemografinis žemėlapis prasiplėtė. Šalia Niujorko, Bostono, Pensilvanijos kalnų, Baltimorės rytinėje pakrantėje, lietuvių kolonijos sparčiai plėtėsi Pitsberge, Čikagoje, Klivlande. Tuo metu kone trečdalis visų lietuvių buvo susieti su kalnakasybos darbais, o antrojoje vietoje buvo skerdyklų darbininkų būrys. Moteris darbai dažnai atvesdavo į tekstilės fabrikus. Nors masinė lietuvių valstiečių emigracija prasidėjo tuomet, kai laisvų žemdirbystei tinkamų žemių dalybos JAV baigėsi, tačiau kai kada lietuviams pavykdavo ir šioje šalyje įgyvendinti savo tradicines svajones ir įkurti fermas.

Iševio kelio pasirinkimas kaimo vaikui dažniausiai reiškė ne tik išėjimą iš tėvynės, bet ir ne mažiau skausmingą išėjimą iš kaimo į miestą. Vyko tikras denatūralizacijos procesas, pakeitęs užsiėmimo pobūdį ir gyvenimo stilių. Tačiau neatmestina ir kita lietuvių valstietiškosios emigracijos nuo žemės ūkio prie pramonės darbų aiškinimo versija. Pagal kairiųjų pažiūrų istoriką S. Michelsoną, lietuvių imigrantų JAV polinkiai priklausė nuo to, kad buvę artojai nebenorėjo nei žemės, nei žemės ūkio darbų, nes ir taip Lietuvoje buvo nusibodę žemę artį.

*Mieste lengviau darbas gauti ir įdomesnis gyvenimas; šventadieniais galima su saviškiais pasimatyti ir alaus išgerti. Ir apsiųngti galima gražiau. Čia būdavo ir prakalbų, ir koncertų, ir vaidinimų. Žemės ūkyje tokių dalykų nėra. Be to, norint įsikurti žemės ūkį, tuojau reikalingi pinigai. Reikia nusipirkti žemės, įsigyti gyvulių, sėklų, padargų, ir reikia turėti iš ko gyventi bent vienerius metus, kol gausi ką nors iš savo žemės. O išlipdami iš laivo Lietuvos artojai pinigų neturėjo...*¹⁷¹

Rytinėje pakrantėje, kurią lietuviai anksčiausiai atrado, ypač šiaurinėje Konektikuto dalyje iki XIX amžiaus galo būta keliolikos prakutusių fermerių ir keli šimtai žemės ūkio darbininkų lietuvių. Tai statistškai neįdomus skaičius, kuris įrodo cituotos S. Michelsono įžvalgos pagrįstumą. Tačiau turint omenyje sentimentus, artojo idilė nedilo iš vaizduotės. Tai gali paaiškinti, kodėl tokiai mažytei imigrantų grupei pirmasis Amerikos lietuvių kronikininkas J. Žilinskas skyrė palyginti daug dėmesio. Paskaitykim didesnę jo istorijos ištrauką:

Farmerys yra paprasta ūkininkas, gaspadorius. Ten, kur laukai yra prasčiau (...), ūkininkai sėja rugius, grikius, avižas, sodina kornus (kukurūzus – E. A.) ir bulves, o ant geresnių laukų, minėtinais apie Harfordą, daugiausia užsiima sodinimu tabako. Kadangi išdirbimas tabako reikalauja dideliai daug darbo, o darbininkas Amerikoje yra brangus, todėl retai kur galima rasti čigonais ūkininką, turintį daugiau žemės kaip 70 akerių (apie 50 margų), iš kurių tabaku abelnai užsodina nuo 10 iki 15 margų; sėja tabaką kaip tik šalna išeina iš žemės, pabaigoj kovo arba pradžioj balandžio mėne-

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

52

Čikagos skerdyklose.

sio, o kad anksti pasodytos tabako rasodos nepagautų šalna ant nakties pridengia tam tyčio ant nakties pritaistais uždangalais...

J. Žilinsko tekste prasimušantis sentimentas žemės ūkio darbams ir platus tabako auginimo aprašymas – it iš Simono Daukanto knygelės atklydęs – gali būti interpretuotas kaip nostalgija, kaip tam tikras noras matyti daugiau lietuvių *gaspadorių*. Tai lyg simbolinis lietuviškosios kaimiškos tapatybės palaikymas. Kaip čia lietuviai ne artojai. Nedidelėje J. Žilinsko Amerikos lietuvių kronikoje kaimo ar *farmos* vaizdo kūrimui vietos nešykštima. Ne taip, kaip juodiems, sveikatą žalojantiems šachtininkų ar plieno liejimų darbams. Istorikas rašo:

*Gyvenimas lietuviškų Connecticuto fermerių skiriasi nuo gyvenimo kitų Amerikos lietuviškų darbininkų. Savų namų, apart anų 10 turinčių savo fardeles (vertės apie \$10 000) nieks iš lietuvių neturi. Gyvena pas fermerius. Pavieniai gauna po atskirą kambarį fermerių namuose, dėl vedusių fermeriai turi išstatę tam tyčia namelius, už kuriuos jiems randą (nuomos mokesį – E. A.) atskaito iš algos (...) kelties Amerikos farmerio bernas turi 4 arba 5 valandų iš ryto. Atsikėlęs pirmiausia eina melžti karves. Išmelžia nuo 5 iki 8 /valandos/. Farmerys ant šimto akerių laiko nuo 18 iki 20 karvių, apie 4 ar 6 arklius ir porą jautių. Taigi karves pamelžęs bernas pašeria arklius, o paskui apie 6 ar 7 valandą yra pusryčiai. Po pusryt, žiemos laike eina į girą kirsti malkas, veža ledu arba sportuoja tabaką, o vasarą dirba lauke: aria, akėja, kaupia bulves, tabaką, arba šiaip dirba prie daržovių – sodina barščius, kopūstus, agurkus, cibulius, tymučius (pomidorus), nes čia visus daržo darbus atlieka vyrai...*¹⁷²

viai ūkininkai Mičigano valstijoje, bet tai nebuvo persikėlimas nuo *žagrės prie žagrės*. Dažniausiai kelias atgal prie žemės ūkio vedė per tas pačias pramonės darbininkų kančias, per kasyklas ir skerdyklas. Vieniems susitapius pinigų ir reemigruojant į Lietuvą, kad pirktų žemę, kiti ryžosi judėti gilyn į Vakarus ir grįžti prie žemės ūkio bei gyvenimo be *boso ant savęs*. Taip susiformavo keletas naujųjų fermerių bendruomenių, turėjusių net savo kaimiško solidarumo tinklus, laikraščius ir tradicijas.

Anot Čikagos lietuvių kronikininko Antano Olševskio, 1894 metų rugsėjo mėnesį *buvo Chicagoje susitvėręs komitetas ieškojimai nelietuviams dykos žemės ant fermų. Duodamą dykai žemę jis apėjo Wisconsin [Viskonsinas] valstijoje, bet galiaus pasirodė, kad ta žemė yra fermeriams netikusi ir todėl užmanymas tapo apleistas...*¹⁷³

To paties A. Olševskio ir leidžiamo laikraščio *Lietuva* rūpesčiu buvo atsiradusi iniciatyva suorganizuoti kaimišką lietuvių koloniją Arkanzase, tačiau viskas pasibaigė keliais anuomet žinomais ūkiais, išsibarsčiusiais Šiaurės ir Pietų Dakotoje, Arkanzase, bet daugiausia Konektikute, Masačusetso Mičigano ir Virdžinijos Viskonsino valstijose.

Nežiūrint fakto, kad į žemės ūkį, o ypač į nuosavas *farmas* emigranto likimas atvedė tik menką saują lietuvių, tačiau tam senieji autoriai skyrė kone sakralinį dėmesį. Archajiškas fiziokrato žvilgsnis ir lietuviškieji sentimentai čia pranoksta visa kita. Vėlesniais laikais, apie 1907 metus, pradėjo po truputėlį spiestis lietu-

171. Michelsonas, Stasius. *Lietuvių išėvija Amerikoje*, p. 53.

172. Žilinskas, J. *Lietuviai Amerikoje*, p. 120–122 (puslapių J. Žilinsko knygoje gerokai supainioti, net kelis kartus kartojasi p. 116, 120).

173. Olševskis, Antanas. *Istorija Chicago lietuvių, jų parapijų ir kn. Kriaučiuo prova su laikraščiu „Lietuva“*. Chicago, Ill, Spauda „Lietuva“, 1900, p. 23.

PRENUMERUOKIME
IR SKAITYKIME
„DRAUGĄ“!
www.draugas.org

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Kokia valstybė be vėliavos ir be pašto ženklų, arba ką 1918 m. gruodžio 26 d. naktį Vilniuje veikė nykštukai?

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Sakoma, jog Kalėdos – stebuklų metas. Tiesa, šiais laikais stebuklas daug kam – „kad biznis klestėtų, pinigai byrėtų, konkurentai tylėtų, įstatymai padėtų, sveikata nesubyrėtų, visur ir visada laimė tavo ir tavo šeimą lydėtų...“ Tačiau 1918-aisiais, kai Lietuva tik kėlėsi iš pelenų, žmonių norai buvo kitokie.

Spėju, jog mažai tuomet Lietuvoje kas puošė eglutę. Juk trūko visko. Galop dar neturėjome savo nacionalinės valiutos – lito. Tačiau vis tik tų 1918 metų Kalėdų sukuryje gimė pirmasis Lietuvos pašto ženklas – be piešinio, antspausdintas ant paprasto laikraštinio popieriaus, be klijų. Jis ne dailininko, o paprasto spaustuvės darbininko sukurtas. Koks bebūtų primityvus ir kuklus, bet tai mūsų naujai atgimusios Nepriklausomos Lietuvos ryšių pirmasis simbolis! Atsigręžkime į praeitį, prisimindami tą laikmetį, žmones bei spaustuvę, kur gimė tas šventinis stebuklas.

Spaustuvininko kelias – vingiuotas

Vienas žymiausių lietuvių kultūros veikėjų Martynas Kukta ėmė kurti poligrafijos įmonę Vilniuje labai svarbiu momentu – atgavus lietuvišką spaudą. Tuo metu jis jau buvo patyręs spaustuvinių darbų žinovas.

Martynas Kukta gimė 1875 metais Ukmergės apskrities Žemaitkiemio valsčiaus valstiečių šeimoje. Penkiolikmetis jaunuolis dirbo Vilniaus karo apygardos štabo spaustuvėje – iš pradžių mokiniu, o vėliau raidžių rinkėju. Po to jis įsidarbino Vilniaus gubernijos valdybos spaustuvėje ir paskui išvykęs į Peterburgą – keliose šio miesto spaustuvėse. 1904 m. pabaigoje jį pasikvietė į Vilnių Petras Vileišis ir paskyrė savo spaustuvės vedėju.

Turėdamas šiek tiek santaupų ir brolio kunigo (vėliau Kaišiadorių vyskupo) Juozapo Kuktos padėdamas, 1906 m. kovo 10 d. Martynas Kukta gavo leidimą nuosavai spaustuvei. Netrukus ji tapo viena reikšmingiausiu poligrafijos įmonių Lietuvoje. Spaustuvė įsikūrė Universiteto 4–23. Joje iš pat pradžių veikė viena didelė plokščioji, viena tigelinė mašina ir spausdinimo staklės. 1910 m. Kukta nupirko antrą spausdinimo mašiną, o dar po kurio laiko – du elektros variklius. Jo samdomų darbininkų skaičius išaugo nuo 15 iki 21. Prisipirko ir šrifto, kurio kiekis 1913 m. viršijo 300 pūdų. 1911 m. gegužę spaustuvė buvo perkelta į Totorių g. 20.

Didžiausias Martyno Kuktos nuopelnas – daugybė išspausdintų lietuviškų

leidinių.

Iki Pirmojo pasaulinio karo, kol įmonė veikė visu pajėgumu, čia buvo išspausdinta daugiau kaip 200 lietuviškų knygų ir brošiūrų. Be to, čia paprastai kasmet buvo spausdinama apie dešimt periodinių leidinių (įvairiais laikotarpiais būdavo spausdinamas *Lietuvis*, *Šviesa*, *Viltis*, *Lietuvos žinios*, *Lietuvos ūkininko priedas* *Sveikata*, *Žemdirbys*, *Ežys*, *Balsas*, *Lietuvių mokslo draugijos žurnalas* *Lietuvių tauta*, *Garsas* ir kiti). Kukta spausdino nemažai lenkiškų leidinių ir vieną kitą leidinį baltarusių bei rusų kalbomis. Spausdindamas lietuviškus leidinius, jis ne kartą yra patyręs įvairių nemalonių. 1907 m. pabaigoje jo

spaustuvė net buvo uždaryta dėl to, kad savininkas „dažnai spausdindavo antivyriausybinių turinio kūrinius“. Vis dėlto Kuktai pavykdavo išsisukti.

Pirmojo pasaulinio karo metais Martyno Kuktos spaustuvėje keliomis kalbomis buvo spausdinami kaizerinių okupantų atsišaukimai gyventojams, vienas kitas smulkus leidinėlis. Šiaip jau darbų apimtis labai sumažėjo, įmonėje bedirbo vos keli žmonės. Pokario metais spaustuvė kiek atgijo, tačiau želigovskininkams okupavus Vilnių, lietuviško profilio kultūrinėms įstaigoms darėsi vis sunkiau. Nepakeldamas okupacinės lenkų valdžios persekiojimų, įmonės ir buto langų daužymų, Kukta nutarė pasitraukti į Lietuvą. Gavęs leidimą išvežti spaustuvės įrangą (Vilniuje nebeliko jokios lietuvių spaustuvės), jis tęsė spaustuvininko veiklą Kaune, 1924 m. tapo naujos *Švyturio* spaustuvės vedėju. Susijungus *Švyturiui* su valstybiniu *Spinduliu*, Kukta 1928–1929 m. tapo šios bendrovės direktoriumi. 1929 m. Kukta įsteigė nuosavą spaustuvę, kurią 1934 m. pardavė ir gamybine veikla daugiau neužsiėmė.

Martynas Kukta nebuvo nuošalyje nuo lietuvių reikalų. Jis dovanodavo nemažai knygų Lietuvių mokslo draugijai, kurios narys buvo nuo 1908-ųjų. Kuktos spaustuvėje buvo spausdinamas *Lietuvos aidas*, 1918 m. vasario 19 d. 22 numeryje išspausdinęs 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės aktą. Už tai vokiečiai spaustuvę užantspaudavo, o šį *Lietuvos aidą* numerį konfiskavo.

Švyturio bendrovės svarbiausias tikslas buvo aprūpinti mokyklas lietuviškais vadovėliais. 1918–1920 m. bendrovės skyrius Vilniuje išleido 34 leidinius, tarp kurių buvo ir grožinės literatūros. Kuktos spaustuvės leidiniai labai padėjo spausdinti lietuviškam žodžiui plisti ne tik Vilniaus krašte, bet ir visoje Lietuvoje, o taip pat tarp užsienio lietuvių.

Pasitraukęs iš spaustuvininko verslo, nuo 1935-ųjų keletą metų Kukta įsidarbino Lietuvos žemės ūkio banko archyve. Po Antrojo pasaulinio karo dirbo Kauno muzikos mokyklos raštininku. Martynas Kukta mirė 1956 m. birželio 23 d. Velionis palaidotas Petrašiūnų kapinėse.

Nepriklausomos Lietuvos pašto pradžia

Nors Lietuvos nepriklausomybė buvo paskelbta 1918 m. vasario 16 d., tačiau faktiniai krašto valdytojai kurį laiką dar buvo vokiečių kariniai ir civi-

Reti filateliniai bei istoriniai dokumentai – iš Raimundo Mariaus Lapo archyvo.

Spaustuvininkas Martynas Kukta (1875–1956)

Šiame name Vilniuje Totorių gatvėje 1918-ųjų gruodį buvo spausdinami pirmieji Lietuvos pašto ženklai.

liniai organai. Lietuvos vyriausybei nebuvo leidžiama perimti krašto valdymą. Visos ryšių bei susisiekimo priemonės buvo vokiečių žinioje, tad negalėjo būti jokios kalbos apie savarankiško lietuviškojo pašto organizavimą. Tik 1918 m. gruodį vokiečiai ragino lietuvius perimti pašto administravimą.

Pirmoji Lietuvos vyriausybė buvo sudaryta 1918 m. lapkričio 11 d. Prie Susisiekimo ministerijos buvo sudaryta Pašto, telegrafo ir telefono valdyba. Pirmieji susisiekimo ministrai buvo Martynas Yčas (1918. XI.11 – XII.26), Jonas Šimoliūnas (1918.XII.26 – 1919.IV.15) bei Voldemaras Černeckis (1919.IV.15–1920.VI.19). 1918 m. lapkričio 16 d. inžinierius Benediktas Tomaševičius buvo paskirtas pirmuoju Lietuvos Pašto, telegrafo ir telefono valdybos viršininku, lapkričio 20 d. jo padėjėju tapo Juozas Dučiaskas, o lapkričio 29 – Adolfas Sruoga.

Gruodžio 24 d. vokiečiai pranešė, jog nuo gruodžio 26 d. „Ob.Ost“ pašto tarnyba nutraukia civilinį pašto aptarnavimą. Staigiai reikėjo suorganizuoti savo pašto sistemą bei parengti savo pašto ženklus.

Pirmieji pašto ženklai

Vilniuje veikė nedidelė Martyno Kuktos spaustuvė, kurioje Lietuvos vyriausybės įstaigos spausdindavo įvairius blankus, atsisaukimus bei kitus leidinius. Pagal vienus šaltinius, Pašto valdybos viršininko pavaduotojas Adolfas Sruoga gruodžio 25 d. nuvyko į Kuktos spaustuvę ir prašė skubos keliu parengti pašto ženklus. Remiantis kitais šaltiniais, užsakymas buvo pateiktas dieną vėliau, mat Ka-

lėdų dieną spaustuvė vargu bau ar dirbo. Greičiausiai pašto ženklai buvo spausdinami gruodžio 26 dieną.

Ženkلامs nebuvo parengta jokio projekto, nebuvo tam tinkamų žmonių, laiko ir priemonių. Kuktos darbuotojas Juozas Strazdas sukūrė ženklų „dizainą“ iš spaustuvėje buvusios šriftų nuolaužos. Ženklų rėmeliams sudaryti buvo panaudota raidė „o“. Viduryje keturių eilučių tekstas „Lietuvos / 10 (arba 15) / skatikų / pašta“. (tuomet net spaustuvėje nebuvo atkreiptas dėmesys, kad žodis „paštas“ yra ne moteriškos, o vyriškos giminės – R.M.L pastaba). Pašto ženklai buvo spausdinami ant gelsvai balto, prastos kokybės, su medienos priemaišomis, laikraštinio popieriaus.

Ženklų dydis 1.8 x 2.25 cm. Jie buvo spausdinami lapeliais po dvidešimt pašto ženklų – keturios eilutės po penkis ženklus. Dėl netinkamos perforavimo mašinos, pašto ženklų skylutės buvo nevienodos, dažnai nesimetrinės.

Taip ir gimė pirmieji du Lietuvos pašto ženklai – 10 bei 15 skatikų nominalais. Šių ženklų naudojimas pašto patarnavimams buvo labai ribotas. Ženkلامai plačiau paplisti negalėjo, kadangi tiražas buvo labai ma-

žas (vos 5,000). Be to, laida keliolikos dienų laikotarpyje buvo išparduota – daugiausia vokiečiams filatelistams ar jų agentams.

Vos spėjus išleisti pirmąją laidą, reikėjo spausdinti papildomą. Praktiškai dviejų nominalų neužteko. Taip pat pastebėta, jog skaitmenų šriftas neužtektinai ryškus. Antroji laida irgi buvo spausdinama pas Kuklą. Ženkلامai buvo spausdinami naudojant pirmosios laidos klišes. Antrosios laidos tiražas: 10 skatikų nominalo – 15,960 ženklų, 15 skatikų – 16,080 ženklų, 20 skatikų – 23,000 ženklų, 30 skatikų – 20,000 ženklų, 40 skatikų – 13,780 ženklų bei 50 skatikų nominalo – 17,700 ženklų. Antrosios laidos išleidimo data reikėtų laikyti trijų dienų laikotarpį – t. y. gruodžio 28 – 30 d., mat ženklai nebuvo pristatyti į paštus vienu laiku kaip vientisinė laida. Pavyzdžiui, 20 skatikų nominalas buvo išleistas anksčiau nei 10 ar 15 skatikų vertės.

Ženkلامai buvo pardavinėjami Vilniaus, Kauno, Gardino, Kybartų, Marijampolės, Kėdainių, Plungės, Sėdos, Seinų, Akmenėje, Lunnos, Naumiesčio, Rietavo, Skaudvilės, Šakių, Ciplišio, Viežaičio bei Vilkijos paštuose.

Vilnius – mūsų, o mes...

Nėra tikslių duomenų, ar lietuviškas paštas buvo atidarytas 1918 m. gruodžio 26, ar 27 dieną. Minimos ir viena, ir kita dienos, o ir prisiminimai šiuo atžvilgiu nėra vienprasmiški. Galimas dalykas, kad pasitarti dėl Ob.Ost „Wilna“ įstaigos perėmimo lietuviai prisistatė formalaus uždarymo dieną, tai yra gruodžio 26-tą, todėl ši data minima dvigubai: ir kaip vokiškosios įstaigos pabaiga, ir kaip lietuviškosios pradžia. Galime suprasti, kad lietuviškoji iškūrė buvusio vokiškojo „Wilna“ pašto salėje, turbūt užimdama žymiai mažiau langelių negu užsidariusi vokiškoji. To meto įvykių liudininkas Juozas Dučinskas taip pat mini gruodžio 26 dieną kaip lietuviškojo pašto pradžią.

Tačiau kaip ilgai pirmasis lietuviškasis Vilniaus paštas veikė? Iš Baltarusijos grįžtančios vokiškos Dešimtosios armijos negausūs daliniai iš Vilniaus beveik baigė išvykti gruodžio 31 dieną, bet stotį dar prižiūrėjo karo geležinkeliečiai ir mieste buvo likę ariergardo daliniai. Tik per jų galutinį pasitraukimą sausio 1 dieną lietuviams buvo atiduota vokiečių kariuomenei svarbi telefono ir telegrafo centrinė. Tos dienos vakarą Gedimino kalne Vilniaus lietuviškosios kariuomenės kariai, tarp jų ir Kazys Škirpa, iškėlė lietuvišką vėliavą. Tą pačią dieną svarbesnius Vilniaus objektus pradėjo užiminėti lenkų legionieriai, pasiryžę miestą išlaikyti Lenkijai bei ginti nuo artėjančių raudonarmiečių. Pačiame Vilniuje lenkai legionieriai susikovė su komunistinėmis grupėmis ir sausio 2 d. apsiautė Darbininkų tarybos būstinę.

Anot Dučinsko, per tą suirutę lietuviškas Vilniaus paštas veikė ir toliau, tik nebeturėjo tiesioginio susisiekimo traukinio iki Kauno. Paštas buvo vežamas arkliais iki Lentvario, nuo ten iki Kauno – geležinkeliu. Netrukus Vilnių užėmė raudonarmiečiai. Jie priartėjo prie Vilniaus naktį iš sausio 4 į 5-tą, sausio 5 d. buvo užimtas Antakalnis, vakare – miesto centras, o sausio 6 d. – visas miestas. Taigi tądien, anot Juozo Dučinsko, užsidarė lietuviškas Vilniaus paštas.

VISI MĖGSTA KINĄ

JAUNOJO KRITIKO KAMPELIS

The Hobbit: Desolation of Smaug
Filmo aprašymas ir įvertinimas

GYTIS KRIAUČIŪNAS

Aprašymas

Šis filmas yra antras iš trijų serijos „The Hobbit“ filmų. Jo veiksmas prasideda dar anksčiau nei pirmojo filmo – „An Unexpected Journey“, kai Gandalf, draugiškas raganius ir Thorin Oakenshield kalba apie nykštukų kraštą, kuris yra Lonely kalno viduje. Prieš keletą dešimtmečių didelis drakonas, vardu Smaug, užėmė nykštukų urvus kalne, o visus nykštukus nužudė. Gandalf pasisiūlo Thorin padėti nugalėti drakoną ir Lonely kalną bei nykštukų karalystę grąžinti nykštukams. Thorin mielai su tuo sutinka. Toliau rodomi dabartiniai laikai. Thorin, Gandalf, kiti nykštukai ir grupės „vagis“, vardu Bilbo Baggins, keliauja link Lonely kalno. Jūs seka didelė grupė „Orkų“ (žmogaus dydžio monstrų). Grupelė ieško, kur galėtų pasislėpti. Jie randa namelį, bet atsiranda naujas priešas – lokys, vardu Beorn. Nors Beorn vėliau jiems padės keliauti, dabar jis juos vejasi, nes, kaip Gandalf sako, Beorn „neypatingai mėgsta žmones, ir iš visų žmonių rūšių, labiausiai nekenčia Nykštukų“. Keliauninkai vėliau išsiskyrė, nes Gandalf reikia surasti priešą, kuris yra labai stiprus blogasis burtininkas. Nykštukai ir Bilbo turi praeiti labai didelį mišką, kurio pavadinimas Mirkwood, kuriame pilna visokių baisių gyvūnų. Grupelė pasiklysta, ir juos užpuola vorai. Vorai visus supainioja voratinklais, bet Bilbo atsibunda ir sugeba išlaisvinti savo draugus. Tuo metu atkeliauja grupė elfų ir nužudo visus vorus, taip išgelbėdami grupelę ir Bilbo, bet parsiveda juos į savo tvirtovę, įmeta keliauninkus į kalėjimą. Ar Bilbo ir draugai išsigelbės? Ar jiems pavyks laiku pasiekti kalną? Teko žiūrėti filmą, jei norite sužinoti atsakymą.

Aktoriai

Aktoriai, kurie vaidina šiame filme, yra gerai žinomi. Martin Freeman („Sherlock“) vaidina Bilbo Baggins, Ian McKellen („Gods and Monsters“, „Lord of the Rings“) – Gandalf, Orlando Bloom („Pirates of the Caribbean“, „Lord of the Rings“) – Legdas ir Evangeline Lilly („The Hurt Locker“, „Lost“) – Tauriel. Filmo režisierius – Peter Jackson, kuris režisavo

visus „Lord of the Rings“ filmus, o taip pat ir „King Kong“. Aktoriai labai gerai atliko savo vaidmenis, ir buvo smagu matyti pažįstamus veidus (tokius, kaip Orlando Bloom, kuris vaidino senesniuose „Lord of the Rings“ filmuose). Ian McKellen ypač labai gerai atliko savo vaidmenį; jis yra labai kantrus ir ramus, o tai padeda jam atrodyti labai išmintingu.

Filmo įvertinimas

Kaip ir visi kiti „Lord of the Rings“ ir „Hobbit“ filmai, šis antrasis „Hobbit“ filmas yra tikrai labai geras, gal net geresnis nei pirmasis. Aš taip manau dėl kelių priežasčių. Pirma, šiame filme vyrauja kelios temos. Filme yra meilės ir nuotykių, ir veiksmo – ne kiekvienas filmas gali turėti tokią įvairovę ir vis tiek būti geros kokybės. Filmas yra aukštos kokybės; daug pinigų buvo investuota į jį, bet rezultatas tikrai atsipirko. Mano nuomone, aktoriai neatrodė kaip aktoriai, bet kaip visai kiti „padarai“, padedantys pasiekti efektą. Reikėtų pasakyti, kad aš žiūrėjau šį filmą 3-D, nes taip pasiūlė „Wall Street Journal“ laikraštis. 3-D buvo labai įdomus ir geras priedas, bet nemanau, kad kažką prarasite, jeigu žiūrėsite filmą paprastu formatu. Filmų vertinimo tinklalapis www.rottentomatoes.com skelbia, kad šį filmą teigiamai vertina ir 86 proc. žiūrovų, o aš duodu šiam filmui 10 taškų iš 10. Tikuosi, kad jums irgi šis filmas labai patiks. Filmas yra PG-13 (siūloma žiūrėti nuo 13 metų) ir jo trukmė – 2 valandos ir 40 minučių.

PAS MUS IR APYLINK MUS

■ **Sausio 16 d., ketvirtadienį, 5 val. p.** p. Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL, bus klausoma išpažinčių lietuviškai (kun. A. Gražulis, SJ). Po to bus šv. Mišios. Kviečiami visi vakarinių priemiesčių lietuviai. Adresas: 1501 S. 50 Ave., Cicero, IL. 60804. Lietuviškos šv. Mišios Šv. Antano bažnyčioje vyksta kiekvieną sekmadienį 9 val. r.

■ **Sausio 16 d., ketvirtadienį, 6 val. v.** kavinėje „Rūta“ (6551 S. Cass Ave, Westmont, IL 60559) – susitikimas su rytų medicinos specialistu iš Lietuvos prof. Arkadijumi Gamperiu. Tel. pasiteirauti: 630-964-7882.

■ **Brighton Parko Švč. Mergelės Marijos** Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL), šį sekmadienį, sausio 19 d., 10 val. r. šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. Po pamaldų – kavutė parapijos salėje. Taip pat primename, kad kiekvieną ketvirtadienį, 8 val. r. šv. Mišios yra laikomos lietuvių kalba. Kviečiame visus dalyvauti.

■ **Sausio 19 d., sekmadienį, po 11 val.** r. šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje kviečiame visus į parapijos salę pasižiūrėti naują Vytauto V. Landsbergio filmą „Trispalvis“. Susitikime dalyvaus režisierius V. V. Landsbergis ir dainininkė leva Narkutė. Bus pietūs.

■ **Sausio 19 d. kviečiame lietuvių bendruomenę** (ypač jaunimą) dalyvauti šv. Mišiose Apreiškimo parapijoje, kurias atnašaus Kauno Arkivyskupijos augziliaras, vyskupas Kęstutis Kėvalas. Po šv. Mišių

parapijos salėje vyskupas, ekonomikos daktaras pasidalins mintimis tema „Krikščionybė ir laisvoji rinka... Ar Jėzus kalbėjo apie verslą?“. 12 val. p. p. bus siūlomi šilti pietūs: 10 dol. suaugusiems, 3 dol. vaikams. Apreiškimo bažnyčios adresas: 259 North 5th Street, Brooklyn, NY 11211.

■ **Cicero LB Vasario 16-tosios dienos** minėjimas vyks vasario 9 d. 9 val. – šv. Mišios, o po Mišių rinksimės kavinėje. Kalbės Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Bus meninė programa, vaišės ir renkamos aukos LB veiklai.

■ **Vasario 22 dieną, 5 val. p. p. kviečiame** į dviejų, Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios, Lietuvos Nepriklausomybės dienų šventę – pokylį. Dalyvaus: Vilniaus universiteto merginų choras „Virgo“, LR generalinis konsulas New Yorke V. Sarapinas, DJ/VJ R. Samis. Vaišinsimės V. Grigonytės užkandėlėmis. Pokylis vyks Mt. Carmel bažnyčios salėje: Havemeyer St. ir North 8th Str., Brooklyn NY 11211

■ **Meninio filmo „Laiškai Sofijai“** peržiūra įvyks sekmadienį, sausio 26 dieną 4 val. p. p. SLA (Susivienijimo Lietuvių Amerikoje-Lithuanian Alliance of America) patalpose 307 West 30th Street, New York, NY 10001.

■ **Vasario 22 d. 7 val. v. kviečiame** paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną Estų namuose, 4 Cross St. & Veterans Hwy, Jackson, NJ 08527. Po minėjimo – akustinis Nojaus koncertas.

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

www.draugofondas.org

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

DRAUGAS NEWS

Naujas mėnesinis laikraštis
angliškai skaitantiems

**Prenumeruokite sau, savo vaikams,
draugams, vaikaičiams!**

Vardas, pavardė _____
Adresas _____
Miestas, Valstija Zip _____
El. paštas _____

Čekį rašyti ir siųsti: Draugas News, 4545 W 63 St, Chicago, IL 60629
Arba prenumeruokite tinklalapyje: www.draugasnews.org

**LIETUVIŲ FONDAS
LITHUANIAN FOUNDATION, INC.**

14911 127th Street, Lemont, IL 60439
630-257-1616 • Fax: 630-257-1647
www.lietuvifondas.org

T. ir J. Prunskių dovana Lietuvių Fondui

Kaip žinia, 2013 m. spalio mėnesio pradžioje į Lietuvos Fondą (LF) kreipėsi Lietuvos Respublikos Seimo – Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) komisijos pirmininkas, Lietuvos Respublikos garbės konsulas Aspen, CO, dr. Jonas Prunskis kartu su žmona dr. Terri Prunskis su pasiūlymu paskelbti **dr. Jono ir dr. Terri Prunskių „Atitikimo dovana“ lėšų rinkimo vajų (The Drs. Jonas and Terri Prunskis matching gift drive)**. Savo kreipimesi dr. J. ir T. Prunskiai pažadėjo pridėti „Atitikimo dovana“ (matching gift) santykiu 1:1 prie bendros Lietuvos Fondui paaukotos sumos, kurią aukotojai Lietuvos Fondui suaukos nuo 2013 m. spalio 11 d. iki gruodžio 25 d. ir kuri viršys jų 2012-aisiais metais suaukotą sumą. Pasibaigus 2013 metų LF aukų vajui, dr. Jonas ir dr. Terri Prunskiai savo pažadą tęsė. Jie Lietuvos Fondui skyrė **30,000 dol.** „Atitikimo dovana“. Už šias lėšas numatoma įsteigti du specialios paskirties fondelius, administruojamus Lietuvos Fondo. Šių fondelių, kurių paskirtis bus paskelbta vėliau, uždirbtas pelnas kasmet bus išmokamas pasirinktam tikslui.

Lietuvių Fondo info

DĖMESIO!

New Yorko Lietuvių Bendruomenė plečia veiklą, didina komandos gretas ir vykdo naujų narių atranką. Svarbiausias atrankos kriterijus – noras aktyviai veikti ir paskirti dalį laisvo laiko bendruomenės labui.

Nors planuojamos veiklos spektras yra platus, tikslingai ieškome žmonių, sugebančių profesionaliai rašyti straipsnius, pranešimus, ataskaitas lietuvių ir anglų kalbomis. Taip pat ieškome žmonių, turinčių patirties marketingo, viešųjų ryšių (public relations), lėšų rinkimo (fundraising) ir kitose srityse. Jei naudojate socialinius tinklus ir kitomis bendravimo galimybėmis, kurias sukuria šiuolaikinės technologijos – taip pat susisieki su mumis!

New Yorko apygarda veikia visoje New Yorko valstijoje, todėl jūsų specifinė gyvenamoji vieta nėra svarbi. Jei turite interneto ryšį – mes jau galime veikti kartu! Jei abejojate, ar turėsite pakankamai laiko reguliariai visuomeninei veiklai, esame lankstūs ir kūrybingi: galime vykdyti specifinius projektus, neįsipareigojant ilgalaikiai veiklai, keisti darbo krūvį prisitaikant prie asmeninių galimybių. Jei turite bent valandėlę laisvo laiko ir norėtumėte jį skirti Lietuvos Bendruomenės veiklai – parašykite mums!

New Yorko Lietuvių Bendruomenė yra ne pelno siekianti organizacija. Visi jos nariai veikia savo noru, laisvu laiku ir negauna jokio finansinio atlygio.

Susidomėjusius kviečiame rašyti adresu info@nylithuanian.org.

JAV LB New Yorko apygarda

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti

„DRAUGA“

internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti
apie tai administracijai:

administracija@draugas.org

ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!